

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Suomen rock-klubien liitto ry:n
tunnuslukuja 2014**

Katsaus elävän musiikin vapaaseen kenttään
rock-klubien näkökulmasta

Salla Vallius

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

11 / 2015

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Salla Vallius	Sivumäärä 67 ja 12 liitesivua
Työn nimi Suomen rock-klubien liitto ry:n tunnuslukuja 2014 - Katsaus elävän musiikin vapaaseen kenttään rock-klubien näkökulmasta	
Ohjaava opettaja Arto Lindholm	
Työn tilaaja Suomen rock-klubien liitto ry	
Tiivistelmä <p>Suomen rock-klubien liitto ry edustaa valtakunnallisesti pieniä ja keskikokoisia rock-klubeja sekä konserttijärjestäjiä toimien niiden edunvalvojana ja yhteisenä foorumina. Erityisesti elävän musiikin vapaan kentän edunvalvontaa heikentää järjestelmällisen tilastoinnin puute. Tämä opinnäytetyö täydentää osaltaan puutteellista tilastoinnin aluetta antaen tietoa elävän musiikin vapaan kentän nykytilasta sekä tulevaisuudesta rock-klubien näkökulmasta.</p> <p>Tutkielman tavoitteena oli tuottaa Suomen rock-klubien liitto ry:lle materiaali, jolla tuoda esille toiminnan volyymia ja ammattimaisuutta, nostaa alan arvostusta sekä tuoda esille alan piileviä ongelmakohtia, joihin puuttumalla pystytään kehittämään klubikentän toimintaedellytyksiä sekä parantamaan edunvalvontaa. Opinnäyte pyrki toimimaan välineenä, jolla perustella kannanottoja ja vastineita niin poliittisen päätöksenteon vipuvartena kuin alan ajankohtaisissa keskusteluissa.</p> <p>Opinnäytetyö pureutuu suomalaiseen musiikkialaan keskittyen elävän musiikin sektoriin. Elävän musiikin sektorin yksi porras on elävän musiikin vapaa kenttä, mukaan lukien ne toimijat, jotka eivät kuulu valtionosuusjärjestelmän piiriin. Tutkielma esittelee kattavasti monisäikeistä elävän musiikin alaa, sen vapaata kenttää sekä osoittaa Suomen rock-klubien liitto ry:n roolin osana sitä. Viitekehys antaa tietoa toimintaympäristöstä, jonka osana tutkimuksen kohde eli rock-klubit ovat.</p> <p>Itse rock-klubien nykytilaa ja tulevaisuutta esitellään kyselytutkimuksella saatujen tulosten avulla. Kyse-lyssä selvitettiin sekä määrällisiä tunnuslukuja että laadullisia tekijöitä, joilla on vaikutusta kentän nykytilaan sekä tulevaisuuteen. Tutkimusaineisto kerättiin syyskuussa 2015 verkkokyselylomakkeella, joka lähetettiin Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenille. Vastauksia saatiin 13 taholta.</p> <p>Opinnäytetyön tuotoksena on nykytila-analyysi, joka valottaa koko klubikentän tämän hetkistä tilaa esitellen toiminnan volyymia eri näkökulmista ja tuoden esille kehityskohtia. Työn lopussa on annettu selkeitä toimenpide-ehtotuksia, joiden avulla alan toimintaedellytyksiä voidaan parantaa. Tutkimuksen tulokset toimivat myös edunvalvonnan välineenä, kun on osoittaa perusteluja väitteiden tueksi. Parhaimmillaan työ lisää Suomen rock-klubien liitto ry:n uskottavuutta alan edunvalvojajärjestönä sekä nostaa klubikentän arvostusta osoittamalla toiminnan merkityksellisyyttä.</p>	
Asiasanat musiikkiala, musiikkiklubit, elävä musiikki, rock, tilastot, tunnusluvut	

ABSTRACT

Author Salla Vallius	Number of Pages 67 and 12 attachment pages
Title Characteristics of the Finnish Rock Club Association: Statistics 2014. Review of the Finnish live music industry from the rock club perspective.	
Supervisor Arto Lindholm	
Subscriber The Finnish Rock Club Association	
<p>Abstract</p> <p>The Finnish Rock Club Association operates as representative group and guardian of interests for small and medium sized rock venues nationwide, as well as offers a common forum for the community. A major challenge for this operation is the lack of available statistics of the live music industry, especially from the non-funded sector. This study complements the lacking field of statistics, sheds light on the current state of the live music industry and it's future and to bring out strongly the rock club's perspective.</p> <p>The aim of this study is to give material for The Finnish Rock Club Association to show it's volume, raise the valuation of rock club industry and point out the hidden problems of the field. With this knowledge, the aspiration is to improve the operations for guardian of interests and the operating conditions. The results of the study also aim to give convincing arguments for political decision-making and to the topical discourse of the live music industry.</p> <p>The Thesis introduces the fragmented Finnish music industry and focuses on the non-funded sector, which includes the so-called "free field of live music industry". During the process it also points out and frames the role of The Finnish Rock Club Association within the field of the live music industry. This theoretical framework demonstrates the operational environments of rock clubs.</p> <p>The information on the current state of the rock clubs and their future is based on a survey, which presents numerical statistics and also some qualitative factors. The data was collected by web-questionnaire during September 2015. The questionnaire was sent to the member-clubs of The Finnish Rock Club Association collecting altogether 13 participants.</p> <p>As a result, this Thesis gives an analysis of the current state of rock clubs, and can in part be used to make generalizations about the entire "free field of live music industry". It also points out problems within the field, and gives several proposals with which to help improve the operating conditions and intensify the operations for guardians of interests. My hope is that this study increases the credibility of The Finnish Rock Club Association as an official guardian of interests and raises the valuation of rock clubs and the live music industry.</p>	
Keywords music industry, live music, music club, rock music, statistics	

SISÄLLYS

JOHDANTO	6
1 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA	7
1.1 Määrälliset tunnusluvut	7
1.2. Edunvalvonta	8
1.3. Erityispiirteet	9
2 TUTKIMUKSEN PÄÄTEHTÄVÄ	9
2.1 Tutkimusjoukko	11
2.2 Poliittinen päätöksenteko	12
2.3 Taloudellinen näkökulma	13
2.4 Tunnusluvut, tilastointi ja seuranta	14
2.5 Syitä tilastoinnin puuttumiseen	14
3 MUSIIKKIALA	15
3.1 Edunvalvonta musiikkialalla	15
3.2 Musiikkialan talous - klusteri ja elävän musiikin sektori	17
3.3 Elävän musiikin yksityinen sektori	18
3.4 Musiikkialan kokonaistalous	18
4 ELÄVÄN MUSIIKIN VAPAA KENTTÄ	19
4.1 Vapaa kenttä numeroina	20
4.2 Vapaa kenttä osana musiikkialaa	21
4.3 Valtionosuusjärjestelmä (VOS) ja klassinen musiikki	22
4.4 Rytmi- ja rockmusiikki	22
5 SUOMEN ROCK-KLUBIEN LIITTO RY	23
5.1 Yhdistyksen tarkoitus ja tehtävä	24
5.2 Yhdistyksen jäsenet ja päätösvalta	24
5.3 Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet vuonna 2014	25
5.4 Vauhtia VAKA-hankkeesta	26
5.5 Klubi- ja kiertuetuen pilotointi	26
6 MUSIIKKIALAN VAIKUTTAVIA TAHOJA	27
6.1 Music Finland	27
6.2 Teosto	28
6.3 Gramex ry	29
6.4 Musiikin edistämissäätiö MES	30

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA VALITUT MENETELMÄT	31
7.1 Kyselytutkimus ja sähköinen kyselylomake tiedonkeruun menetelmänä	32
7.2 Asiantuntijahaastattelut	32
7.3 Kyselylomake, kysymysten muotoilu ja otanta	33
7.4 Webropol ja Excel	34
7.5 Aineistolähtöinen sisältöanalyysi	34
7.6 Tilastollinen analyysi	35
8 VASTAUSTEN ESITTELY	36
8.1 Perustietoja toiminnasta ja esiintymistiloista	37
8.2 Tapahtumamäärät ja luonne	38
8.3 Tapahtumien tuotanto	39
8.4 Klubien suosituimmat genret vuonna 2014	39
8.5 Lipunmyynti	40
8.6 Kävijämäärät vuonna 2014	41
8.7 Artistit ja artistiosot	41
8.8 Liikevaihto ja talous	43
8.8.1 Tuoton muodostuminen	43
8.8.2 Kulujen jakautuminen	45
8.9 Työllistävyys	46
8.9.1 Oma henkilökunta ja ulkoistetut palvelut	48
8.9.2 Sidosryhmät ja alueellinen vaikutus	48
8.10 Tulevaisuuden avaimet	49
8.11 Suomen rock-klubien liitto ry Teoston näkökulmasta	51
9 TULOSTEN YHTEENVETO JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	53
9.1 Ehdotuksia klubitoiminnan kehittämiseksi	54
9.2 Oppia innovatiivisesta yritysmaailmasta	55
9.3 Palvelukonseptisuunnittelu ja palvelumuotoilu	55
9.4 Verkoston hyödyntäminen ja valtakunnallinen yhteistyö	56
9.5 Alaikäiset ja monipuolinen ohjelmisto	56
9.6 Edunvalvonta ja toimintaedellytykset	57
10 TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA	58
10.1 Luotettavuus	59
10.2 Eettisyys	60
10.3 Toteutukseen liittyviä huomioita ja kehitysideoita	61
LÄHTEET	62
LIITTEET	68

JOHDANTO

Muistatko itse jonottaneesi tai kuulleesi tarinoita siitä, kuinka ystäväsi ovat läpi yön jonottaneet pääsyä lempiartistinsa keikalle? Pystytkö tuntemaan, miltä tuntuu pitää kiinni rakkaasi kädestä, kun bändi vetää livenä lempibiisisi viiden metrin päässä? On iltoja, milloin kavereiden kanssa on jorattu täysillä välittämättä huomisesta ja keikkoja, jotka muistat vielä monien vuosien jälkeenkin. Tällaisia ainutlaatuisia elämyksiä tarjoilee rock-klubeilla esitettävä elävä musiikki.

Opinnäytetyöni esittelee Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubeilta kerättyjä tunnuslukuja vuodelta 2014. Liiton jäsenet, rock-klubit, ovat osa laajaa musiikkialaa, erityisesti elävän musiikin vapaata kenttää. Tunnuslukujen kautta pyritään ilmentämään klubitoimijoiden sekä elävän musiikin vapaan kentän nykytilaa, tulevaisuutta ja kehityskohtia. Samalla työ toimii tietoperustana ja tilastona, jolla voidaan perustella erilaisia tarpeita sekä kannanottoja ja, johon on mahdollisuus palata vertaamaan tulevaisuudessa kerättävää tietoa. Näin työ toimii myös edunvalvonnan välineenä ja toimintaedellytysten parantamisen tukena.

Opinnäytetyö johdattelee lukijan pirstaloituneelle ja vaikeasti hahmotettavalle musiikkialalle selittäen sen toiminnan rakenteita havainnollistaen Suomen rock-klubien liitto ry:n paikkaa ja roolia siellä. Musiikkiala muodostuu ydintoiminnoista ja niiden eri sektoreista. Työ antaa kokonaiskuvan suomalaisesta musiikkialasta ja sen kokonaistaloudesta nostaen klubitoiminnan esille pienenä mutta merkittävänä osana alan toimintaa.

Pieni toimija jää usein suurten toimijoiden jalkoihin ja isojen rahavirtojen ulkopuolelle. Opinnäytetyöni tarkoituksena on osoittaa, että pienet toimijat, kuten rock-klubit, ovat erittäin merkittävä osa elävän musiikin kenttää niin aluetaloudellisesti, työllistäjinä kuin monen yksilön elämään ja hyvinvointiin vaikuttavina tahoina.

1 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHTA

Ei voida pelkästään sanoa, että meistä tuntuu, että meidän toiminnassa on volyymia, vaan se pitää voida myös osoittaa jollain (Paananen 2010, Suomen rock-klubien liitto ry 2010a mukaan).

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kerätä tietoa Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubeista ja osoittaa toimijoiden vaikuttavuutta elävän musiikin vapaan kentän alalla muun muassa määrällisin tunnusluvuin. Suomen rock-klubien liitto ry edustaa Suomessa valtakunnallisesti merkittäviä ja tunnettuja elävän musiikin klubeja, konserttitaloja ja konserttijärjestäjiä, kuten paikallisia elävän musiikin yhdistyksiä. Liiton tehtävänä on tuottaa tutkimustietoa alalta, mitä tämä opinnäytetyö edustaa.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jolla parannetaan Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubien edunvalvontaa ja sitä kautta niiden toimintaedellytyksiä. Jo yhdistyksen perustamiskokouksessa tuotiin esille, että tilastointi on tärkeää muun muassa julkisen tuen hakemisen välineenä (Suomen rock-klubien liitto ry 2010a).

Koska liiton jäsenet edustavat samalla myös muita elävän musiikin vapaalla kentällä toimivia tahoja, pyrkii opinnäytetyö edesauttamaan edunvalvontaa ja toimintaedellytysten kehittymistä laajemmalla tasolla. Tutkimuksen sivutuotteena saadaan lisäksi tietoa liittoon kuuluvien klubien erityispiirteistä ja näin pystytään määrittelemään Suomen rock-klubien liitto ry:tä tarkemmin.

1.1 Määrälliset tunnusluvut

Määrälliset tunnusluvut, joita tutkimuksessa kootaan, määrittävät Valtakunnallisen klubi- ja aluekiertuehankkeen VAKA:n sekä Suomen rock-klubien liitto ry:n puheenjohtaja Jonna Paanasen haastattelun pohjalta. VAKA-hankkeeseen valikoituneet in-

dikaattorit puolestaan pohjautuvat Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeeseen, jonka tavoitteena oli koota kulttuurialojen määrällisiä tunnuslukutarpeita kulttuuripoliittisen päätöksenteon ja sen vaikutusten arvioinnin tueksi (Nieminen 2010, 22).

VAKA-hanketta toteutettaessa työryhmä asetti tavoiteltaviksi tunnusluvuiksi esiintyjien määrän, konserttien määrän, yleisömäärän, konserttien kotimaisuusasteen sekä elävään musiikkiin käytettävän rahasumman (Nieminen 2010, 48). Näiden lisäksi Suomen rock-klubien liitto ry halusi selvittää muun muassa konserttien lipunhinnan keskiarvoa, yleisön suosimia musiikkigenrejä, konserttijärjestämisen tuottojen ja kulu-
jen jakautumista, klubien työllistävyyttä, aluetaloudellisia vaikutuksia sekä ajatuksia tulevaisuuden haasteista ja trendeistä järjestäjän näkökulmasta.

1.2. Edunvalvonta

Opinnäytetyön tehtävänä on tuottaa tietoa Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenten ja elävän musiikin vapaan kentän nykytilasta sekä tulevaisuuden visioista. Tiedon avulla pyritään kehittää alan edunvalvontaa. Suomen rock-klubien liitto ry:n tavoitteena on nostaa klubien arvostusta ja tunnettuutta sekä valvoa, että edut toteutuvat. Edunvalvonnallisia tavoitteita viedään eteenpäin muun muassa tekemällä aloitteita viranomaisille ja vaikuttajille, antamalla lausuntoja ja osallistumalla aktiivisesti alalla vallitsevaan ajankohtaiseen keskusteluun. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010b.) Yhtenä tehtävänä on myös puuttua tilanteisiin, joissa nähdään etteivät edut toteudu tai niissä huomataan epäkohtia.

Opinnäytetyön tuottama tieto toimii näin siis työkaluna, edunvalvonnan välineenä, jonka avulla voidaan osoittaa tiettyjä indikaattoreita käyttämällä klubien merkitys esimerkiksi taloudellisesta, aluetaloudellisesta, työllistävästä, poliittisesta tai kulttuurin sosiaalisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Samalla työn tuottamaa tietoa voidaan käyttää materiaalina kannanottoja ja aloitteita laatiessa.

1.3. Erityispiirteet

Music Finlandin julkaiseman Musiikkialan talous Suomessa 2011 -julkaisun mukaan elävä musiikki edustaa 49 % musiikin kokonaistaloudesta ja yksityisen sektorin arvosta 7 % koostuu klubien ja ravintoloiden toiminnasta (Tolppanen & Tuomainen 2012, 16). Vuoden 2014 vastaavassa julkaisussa elävän musiikin sektori, koulutus mukaan luettuna, oli 50 % (Koivisto & Luonila 2015, 9). VAKA-hankkeen tuloksien pohjalta on arvioitu, että Suomessa elävän musiikin vapaan kentän toimijoita, kuten klubeja, konserttitaloja ja yhdistyksiä olisi noin 260 kpl. Tästä määrästä Suomen rock-klubien Liitto ry:n jäsenklubit edustavat noin 7 %, sillä jäseniä vuonna 2014 oli 19.

Työn tavoitteena on osoittaa Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubien erityispiirteitä verrattuna muihin elävän musiikin vapaankentän toimijoihin. Suomen rock-klubien liitto ry:n jäseneksi hyväksytään yhteisöjä, klubeja tai säätiöitä, joiden ohjelmisto koostuu pääsääntöisesti elävästä rockmusiikista. Samoin jäseniä yhdistää arvomaailma, jossa elävän musiikin kulttuurinen ja yhteiskunnallinen arvo tunnustetaan ja sen edestä taistellaan (Suomen rock-klubien liitto ry 2015). Tutkimustuloksia analysoitaessa kertyy sivutuotteena tietoa Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenten profiilista ja siitä millaista työtä he tekevät musiikkialan kehittämisen, ylläpitämisen ja arvojen vaalimisen suhteen.

2 TUTKIMUKSEN PÄÄTEHTÄVÄ

VAKA-hankkeen loppuraportissa tuodaan voimakkaasti esille, että elävän musiikin vapaan kentän edunvalvontaa hankaloittaa merkittävästi järjestelmällisen tilastoinnin puute (Saarela 2011, 38). Samaisen ongelman on huomannut Tilastokeskus kirjassaan Kulttuuritilasto 2007 (2009) sekä Opetusministeriö julkaisussaan Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina (2009, 48). Opetusministe-

riön julkaisussa todetaan, että tiedontuotannossa on selkeitä puutteita. Tolvanen (2012, 8) toteaa, että tärkein puuttuva tilastoinnin alue on niin sanottu vapaa kenttä. Myös Music Finlandin tutkimuspäällikkö Marja Hottinen (henkilökohtainen tiedonanto 25.9.2014) ja tutkimusjohtaja Ano Sirppiniemi Teostolta (henkilökohtainen tiedonanto 22.9.2014) myöntävät kyseisen ongelman olemassaolon.

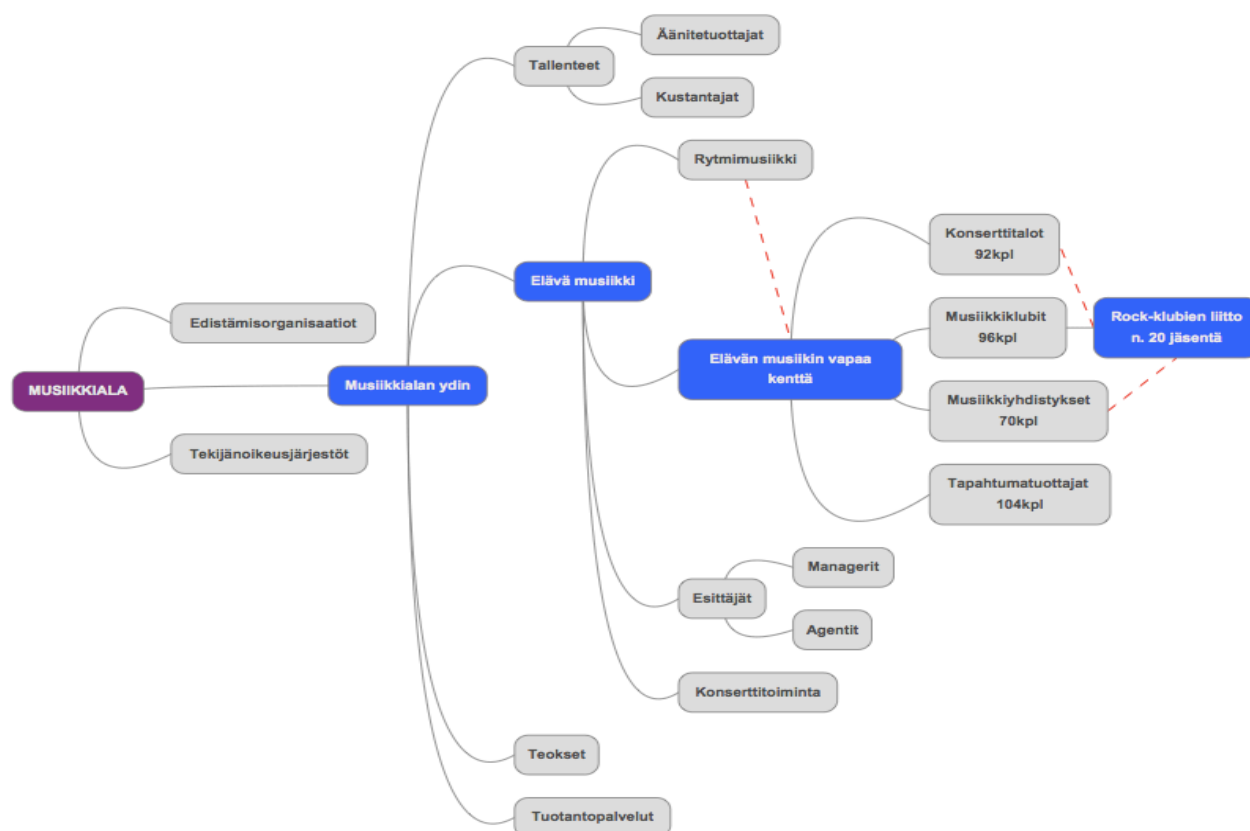
Suomen rock-klubien liitto ry:n tehtävänä on valvoa jäsentensä etua, ajaa alan yhteisiä asioita sekä käsitellä yhdistyksen sisällä esiin nousseita asioita. Tilastoinnin puute heikentää vahvasti yhdistyksen toimintaedellytyksiä, sillä ilman tietopohjaa ei ole osoittaa perusteluja edunvalvonnan tueksi muun muassa poliittiseen päätöksentekoon. Sanna-Mari Vaiste (2010, 7) tuo esille Pro Gradu -tutkimuksessaan, että kulttuurin merkitys bruttokansantuotteelle on havaittu yllättävän suureksi. Hän kuitenkin kertoo, että yksi kulttuurin taloustieteen haasteista on nimenomaan mittaamisen vaikeus ja puutteelliset kulttuuritilastot.

Tämän opinnäytetyön tehtävänä on omalta osaltaan täydentää tätä puutteellista kulttuuritilastointia ja puuttuvaa tietoa Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenten osalta. Vaikka otos ei edustakaan koko elävän musiikin vapaata kenttää, on kyseessä kuitenkin joukko sellaisia merkittäviä toimijoita, joilla on toiminnassaan sama tavoite, kuten tuottaa artisteille esiintymistilaisuuksia (Nieminen 2010, 18). Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet edustavat konserttijärjestäjiä, joita ovat yhdistykset sekä esiintymispaikat, joilla on omaa ohjelmatuotantoa. Näin ollen voidaan ajatella, että tuloksista löytyy yhtymäkohtia myös alan niihin toimijoihin, jotka eivät ole liiton jäseniä, mutta toiminta on samankaltaista. Tutkimuksen päätehtäväksi osoittautui selvittää:

Millainen on elävän musiikin vapaan kentän tilanne vuonna 2014 Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenten tunnuslukujen määrittelemänä ja millaisena tulevaisuus näyttäytyy tämän tiedon valossa?

2.1 Tutkimusjoukko

Opinnäytetyö keskittyy tarkastelemaan joukkoa, joka edustaa musiikkialalla elävän musiikin vapaan kentän yhtä osaa. Musiikkiala koostuu monista osa-alueista, sektoreista ja toimijoista, jotka ovat osittain päällekkäisiä toistensa kanssa (Tolppanen & Tuomainen 2012, 6). Musiikkialan keskeisimmän toimijatahon voidaan katsoa olevan esiintyjät (Nieminen 2010, 17), mutta tässä opinnäytetyössä näkökulma rajautuu tarkastelemaan elävän musiikin kentän arvoverkkoa nimenomaan konserttijärjestäjien, tuottajien ja esiintymispaikkojen näkökulmasta. (Kuvio 1.)

KUVIO 1: Suomen rock-klubien liitto ry osana musiikkialaa.

2.2 Poliittinen päätöksenteko

Tehtäessä poliittisia päätöksiä, tarvitaan niiden tueksi tietopohjaa ajankohtaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä. Tieto luo perustan poliittisille linjauksille. Se suuntaa toimintaa, auttaa tekemään päätöksiä ja on moottorina toimenpiteiden toteuttamiseksi. Tiedon avulla tehtyjen päätösten ja toimenpiteiden vaikutuksia voidaan myös mitata. (Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina 2009, 6.)

Valtion kulttuuripoliittisista linjauksista vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kulttuuripolitiikan tehtävänä on edistää taidetta ja kulttuuria, luovaa toimintaa ja taloutta, kulttuurista moninaisuutta, kulttuurin ja tiedon saatavuutta ja saavutettavuutta sekä vaalia kulttuuriperintöä. Kyseisiä tavoitteita pyritään saavuttamaan erilaisten hankkeiden ja ohjelmien kautta sekä toimintaa rahoittamalla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisena toimii Taiteen edistämiskeskus, joka hallinnoi alueellisia taidetoimikuntia (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015). Nämä ovat asiantuntijaelimiä, jotka päättävät taiteilijoille, taiteilijaryhmille ja yhteisöille myönnettävistä apurahoista ja palkinnoista alueellaan (Taiteen edistämiskeskus 2015a). Taiteen edistämiskeskuksella on lisäksi musiikkitoimikunta, joka jakaa säveltaiteen apurahoja ja avustuksia (Taiteen edistämiskeskus 2015b).

Poliittisia päätöksiä tehdään myös paikallisella tasolla. Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi merkittäviä kulttuuripoliittisia toimijoita ovat kunnat ja kolmannen sektorin toimijat sekä yksittäiset kansalaiset. Kolmannen sektorin toimijoina nähdään muun muassa kulttuuritoimintaa ylläpitävät yhdistykset ja säätiöt. (Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina 2009, 15.) Myös tällä tasolla tieto toimii päätöksen teon perustana.

2.3 Taloudellinen näkökulma

Jo klassisessa taloustieteessä on mielipiteistä siitä, että kulttuuri vaikuttaa talouden ilmiöihin (Guiso, Sapienz ja Zingales, Vaisteen 2010 mukaan). Useissa eri tutkimuksissa on pyritty arvioimaan kulttuurin vaikutusta muun muassa bruttokansantuotteen ja usein saatu tulos on ollut yllättävän suuri (Vaiste 2010).

Powerin (2002) mukaan kulttuurilla ajatellaan olevan oma taloudellisesti merkittävä sektorinsa. Sektori vaikuttaa aluetalouteen, työllisyyteen ja kilpailukykyyn sekä stimuloi myös muita talouden toimialoja. Lisäksi kulttuurilla on muun muassa positiivisia sosiaalisia vaikutuksia, joilla on myönteinen vaikutus talouteen. (Vaiste 2010, 22.) Useinkaan kulttuurin vaikutus ei kohdistu suoraan kansantalouteen vaan ensisijaisena hyötyjänä on paikallinen aluetalous. Viime aikoina kulttuurin positiivisia vaikutuksia talouteen on alettu huomioimaan esimerkiksi aluestrategioissa. Vaikutukset eivät ole välttämättä suoria vaan ne voivat ilmetä pitkällä aikavälillä merkityksenä esimerkiksi imagolle tai elämän laadulle. (Creative Potential -raportti 2000, Vaisteen 2010, 26 mukaan.)

Musiikkiala on yksi osa kulttuurikenttää. Fimic (myöhemmin Music Finland) ryhtyi vuonna 2011 tekemään uskottavaa ja vertailukelpoista selvitystä suomalaisen musiikkialan taloudellisesta arvosta (Tolppanen & Tuomainen 2011, 7). Tuotettujen julkaisujen mukaan musiikkiala on kasvava toimiala ja suurin kasvu on tapahtunut elävän musiikin sektorilla (Tolppanen 2014).

Kulttuurin aluetaloudellisia selvityksiä ovat tehneet muun muassa Pirkanmaan Festivaalit Pirfest ry. Pirkanmaan alueelta, Kaustisten Seutukunnan AMO-ohjelma Kaustisten alueelta, SEAMK Etelä-Pohjanmaan alueelta sekä Joensuun Popmuusikot Pohjois-Karjalan alueelta.

Pirkanmaalla festivaalien ja kulttuurin merkitys aluetalouteen todettiin erittäin suureksi. Vaikutuksen heijastuivat myös muuhun elinkeinotoimintaan alueella, kuten ravinto-

la-, majoitus- ja kuljetuspalveluihin. (Culture Tampere Region 2013). Myös SEAMK:in ja Kaustisten Seutukunnan tekemien tutkimusten mukaan paikkakunnan yritysten saama hyöty tapahtumista on merkittävässä asemassa erityisesti ravintola-, majoitus- ja matkailupalveluita silmällä pitäen. Merkittävyys liittyy muun muassa kävijöiden käyttämään rahaan ja imagoa sekä alueen tunnettuutta nostaviin seikkoihin (Kataja-virta, Kortessluoma, Rumpunen & Tuuri 2012). Pohjois-Karjalassa musiikista ja sen taloudellisista vaikutuksista löydettiin potentiaalia (Pohjois-Karjalan musiikkiala 2013).

2.4 Tunnusluvut, tilastointi ja seuranta

Tilastojen tehtävänä on tiedon tiivistäminen. Tietoa kerätään eri tahoille eri tavoin joko kokonaisten numerosarjojen avulla tai keräämällä otoksia aineistoista. (Tolvanen & Tuomainen 2012). Näin alalla vallitseva tilanne pystytään esittämään yksiselitteisemmin ja helpommin erilaisissa yhteyksissä. Tilastointi on edellytys alan kehittymiselle ja edunvalvonnan parantamiselle (Saarela 2011, 4.) Indikaattori eli tunnusluku on käyttäjälle ymmärrettävämpi muoto, kun mitataan etenemistä kohti tavoiteltua tilaa (Vaikuttavuusindikaattorit 2009, 16).

2.5 Syitä tilastoinnin puuttumiseen

Konserttijärjestäjien tarkkaa lukumäärää ei ole tiedossa eikä siitä löydy juurikaan tilastoitua tietoa, sillä ala on varsin järjestäytymätön ja järjestäjäkenttä on hyvin monimuotoinen. Elävää musiikkia esitetään niin kirkoissa, pizzerioissa, klubeilla kuin festivaaleillakin. (Saarela 2011, 10.) Myös Nieminen toteaa tutkimusraportissaan, että syy tiedon puuttumiseen on luultavasti kentän laajuus ja se, että siitä on yksinkertaisesti vaikea kerätä numeroin ilmoitettavaa tietoa. Vapaan kentän toimijat eivät nauti säännöllistä valtion tukea, mikä on luultavasti myös yksi syy tilastoinnin puuttumiselle. (Nieminen 2010, 23.) Tolppanen & Tuomainen tuovat esille Musiikkialan talous Suo-

messä 2011 -julkaisussa, että ala koostuu monesta eri osa-alueesta, minkä toimijat ovat osa hyvin pieniä ja keskenään erilaisia. Tämä tekee tilastoinnista haastavaa. (Tolppanen & Tuomainen 2012.)

3 MUSIIKKIALA

Musiikki eli säveltaide on ihmisen kulttuurille ominainen ääneen perustuva taiteenmuoto (Fact Sheets 2010, 85).

Suomen musiikkiala on pirstoutunut. Se koostuu ammattimaisesti toimivista osa-alueista muodostaen liiketoimintakokonaisuuden. Yksittäiset toimijat voivat olla hyvin pieniä ja erilaisia. (Tolppanen & Tuomainen 2012, 6.) Musiikkialan muodostavat monenlaiset toimijat, kuten musiikintekijät, esiintyjät, kustantajat, agentit, edistämisorganisaatiot, tuotantopalveluita tuottavat tahot sekä median toimijat. Alan ydintoimintoja ovat palvelujen, tavaroiden ja tekijänoikeuksien myynti. Alaa voidaan tarkastella myös itse musiikin näkökulmasta, jolloin ytimen muodostaa muun muassa säveltäminen, kustantaminen, konsertit, äänittäminen, monistaminen ja myynti. (Fact Sheets 2010, 86.) Koulutus on myös suuressa roolissa ja osa musiikkialan ydintoimintoja (Tolppanen yms. 2012 ja Fact Sheets 2010). Vuonna 2014 koulutus edusti 31 % musiikkialan kokonaistaloudesta ollen toiseksi suurin sektori heti elävän musiikin sektorin jälkeen (Koivisto & Luonila, 2015, 9).

3.1 Edunvalvonta musiikkialalla

Musiikkialalla toimii useita edunvalvontajärjestöjä, joiden tehtävänä on valvoa muun muassa musiikintekijöiden, muusikoiden, sanoittajien, säveltäjien ja kustantajien tekijänoikeuksia (Fact Sheets, 87). Lisäksi on ammattiliittoja, joiden tehtävänä on luoda

ja valvoa yhteisiä työ- ja palkkausehtoja. Näitä tahoja ovat esimerkiksi Teosto, Gramex, Suomen Muusikkojen Liitto sekä Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry. Elävän musiikin vapaalla kentällä edunvalvontajärjestöjä on myös muutamia, kuten Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry sekä Suomen rock-klubien liitto ry. Musiikkialan edunvalvontajärjestöjen lisäksi alalla eri työtehtävissä työskentelevien etuja valvoo liuta ammattiliittoja ja -yhdistyksiä.

Suurimpana toimijana mainittakoon Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, joka toimii edunvalvojana ja työmarkkinajärjestönä matkailu-, majoitus-, ravintola- ja vapaa-ajanpalvelualoilla. Jäsenenä on niin ravintoloita, hotelleja, festivaaleja, konserttitapah-tumia, hiihtokeskuksia kuin pubeja ja yökerhojakin. Yhteensä jäseniä on 2400 ja toi-mipaikkoja yli 6000. MaRa tarjoaa jäsenilleen lakimies- ja koulutuspalveluita sekä neuvontaa. Se tuottaa myös runsaasti tilastotietoa sen toimialoilta sekä julkaisee säännöllisesti tiedotteita, esitteitä ja tutkimustuloksia. (Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa 2015.)

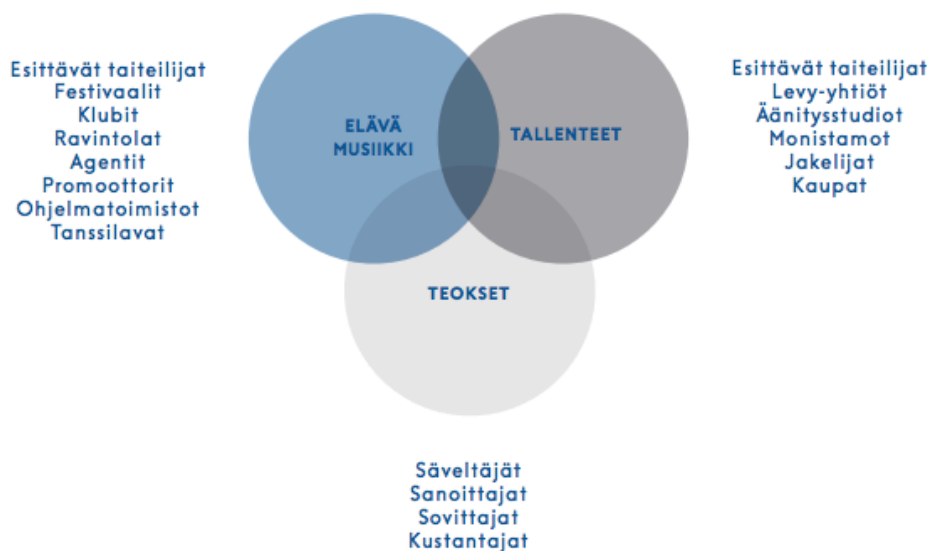
Toinen merkittävä toimija on Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry (SOA). SOA:n jäseniä ovat ohjelmatoimistona toimivat rekisteröityneet yhteisöt. Yhdistyksen tehtävänä on edistää jäsentensä yleisiä ja yhteisiä etuja, kehittää ammattitaitoa, toi-mintatapoja ja toimialan arvostusta sekä ylläpitää suhteita viranomaisiin ohjelmatoi-mistoalan yhteisenä edunvalvojana. Vuoden 2015 tietojen mukaan SOA edustaa 64 kotimaista ohjelmatoimistoa valtakunnallisesti. (Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry 2015.)

Suomen rock-klubien liitto ry toimii yhteiselimenä ja edunvalvojana elävän rockmusii-kin kentän yrityksille, yhteisöille ja säätiöille. Samalla yhdistyksen tavoitteena on kas-vattaa niiden arvostusta ja tunnettuutta, edistää jäsentensä välistä yhteistoimintaa sekä parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010b.) Suomen rock-klubien liitto ry on kiinnostunut erityisesti pienempien keikkapaikkojen edunvalvonnan kehittämisestä ja pitää tärkeänä, etteivät ne jää isompien ja yleisö-määrältään suurempien konserttitalojen intressien varjoon (Suomen rock-klubien liitto ry 2010a).

3.2 Musiikkialan talous - klusteri ja elävän musiikin sektori

Tolppasen ja Tuomaisen mukaan musiikkiala voidaan käsittää klusterina, joka on muodostelma toisiinsa linkittyneistä erilaisista sektoreista. Sektori muodostuu joukosta toimijoita, joilla on samankaltainen toimintalogiikka. Musiikkialan klusterissa eri osat hyötyvät toinen toisistaan. (Tolppanen & Tuomainen 2012, 8.) Musiikkialan ydin muodostuu kolmesta pääsektorista: elävästä musiikista, tallenteista ja teoksista. (Alanen 2009, Tolppasen & Tuomaisen 2012, 8-9 mukaan.)

Opinnäytetyössäni keskitytään musiikkialan ytimen yhteen pääsektoriin, elävän musiikin sektoriin, jonka muodostavat esittävät taiteilijat, festivaalit, klubit, ravintolat, ohjelmatoimistot, promoottorit, agentit ja tanssilavat (Kuvio 2). Mikäli koulutusta ei oteta huomioon elävän musiikin sektori muodostaa enemmistön musiikkialan ytimen kokonaistaloudesta 72 %:lla (Koivisto & Luonila 2015, 9).

KUVIO 2: Musiikkialan ydin (Tolppanen & Tuomainen 2012, 9).

3.3 Elävän musiikin yksityinen sektori

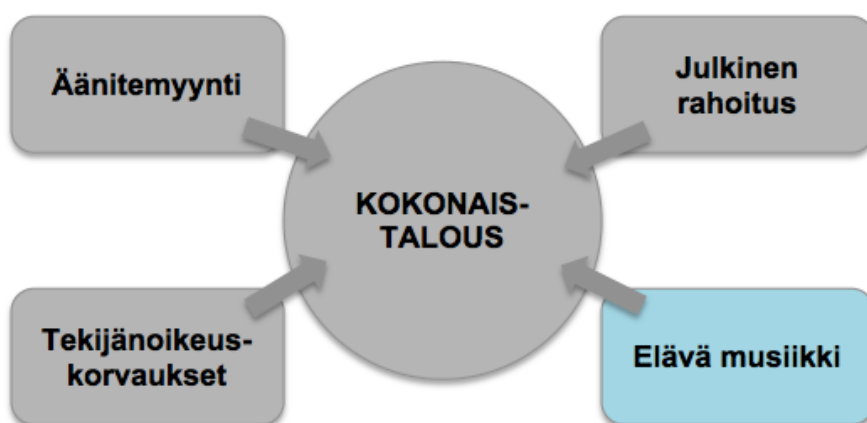
Elävän musiikin sektorin talous muodostuu yksityisestä sektorista, sinfoniaorkeste-reista, kansallisoopperasta sekä kirkko- ja sotilasmusiikista. Elävän musiikin yksityi-sen sektorin toimijoita ovat festivaalit ja isot konsertit, yritystilaisuudet, laivat, tanssi-paikat sekä klubit ja ravintolat, joiden taloudellinen yhteisarvo vuonna 2011 oli 212,2 miljoonaa euroa. Klubit ja ravintolat edustivat tästä 7 %. (Tolppanen & Tuomainen 2012, 16.) Julkisen sektorin muodostaa näin ollen julkisen rahoituksen varassa oleva toiminta, joka painottuu klassiseen musiikkiin (Tolppanen & Tuomainen 2012, 13).

Yksityisen sektorin osuus koko elävän musiikin sektorista on 52 %, jolloin julkinen sektori (orkesterit, kansallisooppera, kirkko- ja sotilasmusiikki) edustaa alle puolta 48 %:lla. (Tolppanen 2013, 14.)

3.4 Musiikkialan kokonaistalous

Musiikkialan kokonaistalous muodostuu neljästä eri rahavirrasta, joista yhtä edustaa elävän musiikin sektori (Kuvio 3). Tulovirrat määrittävät alan ”ulkopuolelta” tulevana rahoina. Rahavirroissa on mukaan laskettuna myös julkinen rahoitus. Se on merkittä-vässä roolissa ja linkittyy kaikille musiikkialan ytimen sektoreille. (Tolppanen & Tuo-mainen 2012, 10.)

Vuonna 2014 musiikkialan rahallinen kokonaisarvo oli 865,2 miljoonaa euroa, josta elävän musiikin sektori edustaa 431,9 miljoonaa euroa, eli lähes puolta (Koivisto & Luonila 2015, 8). Elävä musiikki on siis merkittävä osa musiikkialaa, mitä Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet edustavat pienenä toimijajoukkona osana laajaa ja pirs-taleista kenttää.

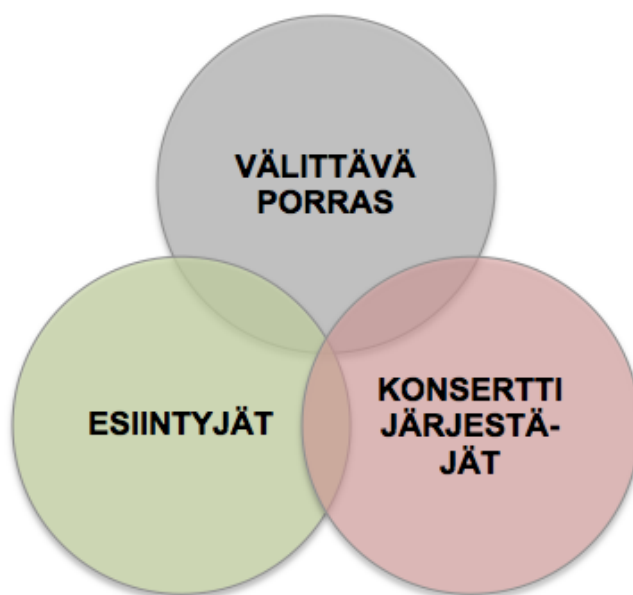

KUVIO 3: Elävä musiikki osana musiikkialan kokonaistaloutta. (Tolppasta ja Tuomaista 2012,10 mukaillen.)

4 ELÄVÄN MUSIIKIN VAPAA KENTTÄ

Vapaa kenttä on monimuotoinen ammattitaiteilijoista koostuva tuotantoareena, jonka toimijat eivät ole valtionosuusjärjestelmän piirissä. Vapaan kentän toimijoita ovat muun muassa valtion harkinnanvaraista tukea saavat ryhmät, valtion projektiavustusta saavat tahot, yksittäiset työryhmät, taiteilijoiden tuottamat teokset, tuotantotalot, taidetilaisuuksia järjestävät tahot ja freelancer-taiteilijat. (OKM Vares-raportti, Saarelan mukaan 2011, 8.)

Elävän musiikin vapaalla kentällä on havaittavissa kolme toimijaryhmää: esiintyjät, välittävä porras ja konserttijärjestäjät (Kuvio 4). Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet edustavat konserttijärjestäjiä, joihin lukeutuu konserttitaloja, musiikkiyhdistyksiä, klubeja ja festivaaleja. Nämä kolme toimijaryhmää toimivat päällekkäin. Konserttijärjestäjien pääasialliset tulovirrat ovat lipunmyynnissä ja muussa myynnissä, kuten ravintolatoiminnassa. (Saarela 2011, 9.)

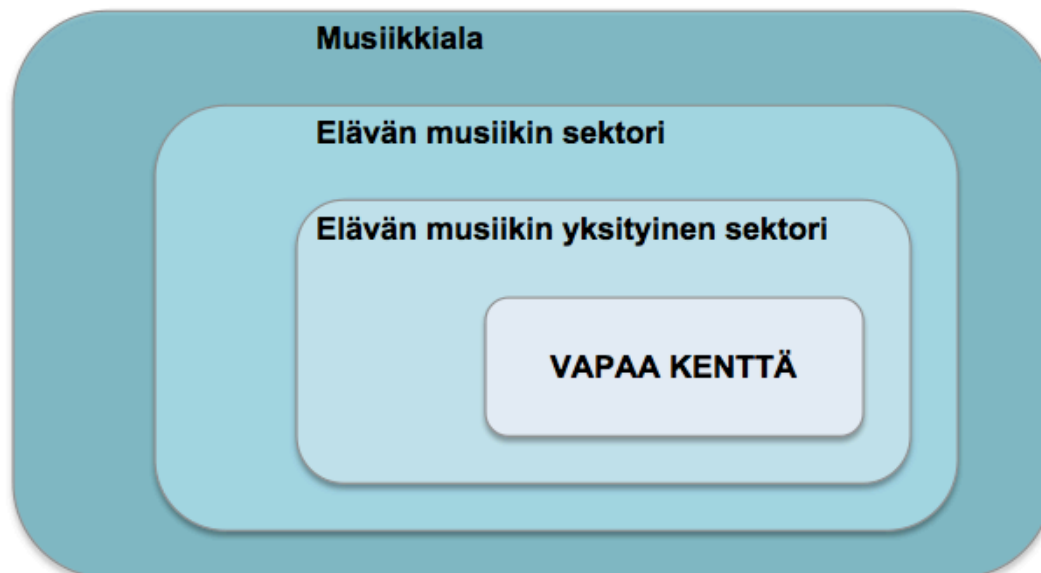

KUVIO 4: Elävän musiikin vapaa kenttä (Saarelaa 2011, 9 mukaillen.)

4.1 Vapaa kenttä numeroina

VAKA-hankkeen loppuraportin arvion mukaan keikkamyynnin suuruus Suomessa on vuodessa noin 100 miljoonan euron luokkaa. Muusikoiden kyselyn mukaan tärkeimpiä keikkapaikkoja ovat klubit, konserttitalot ja festivaalit. Tarkkaa tilastoitua tietoa konserttijärjestäjien määrästä ei ole, mutta VAKA-hankkeen arvion mukaan konsertti-toimintaa Suomessa pitää yllä 96 musiikkiklubia, 92 konserttitaloa, 70 musiikkiyhdistystä ja 104 tapahtumatuottajaa. VAKA-hankkeen loppuraportissa arvioidaan, että vapaan kentän liikevaihto vuonna 2011 oli noin 148 miljoonaa euroa. (Saarela 2011, 9-11.) Tällöin vapaa kenttä edustaisi jopa yli 68 % elävän musiikin yksityisen sektorin liiketoiminnasta.

4.2 Vapaa kenttä osana musiikkialaa

KUVIO 5: Vapaa kenttä osana musiikkialaa.

Suomessa on noin 12 000 muusikkoa, mikäli mukaan luetaan myös sivutoimiset ja tilapäiset muusikot. Ohjelmatoimistoja SOA:n jäsenenä vuonna 2011 oli 56 kpl. (Saarela 2011, 9.)

Vapaan kentän ja musiikkialan yksityisen sektorin käsitteet ovat mielestäni jokseenkin päällekkäiset. Niissä on paljon yhtäläisyyksiä, mutta myös jotain eroavaisuuksia. Vapaa kenttä on käsitteenä tarkemmin määritelty ottaen mukaan välittäjä portaan. Käsite myös rajaa esiintymispaikat ja konserttienjärjestäjät tarkkarajaisemmin. Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet ovat selkeästi osa elävän musiikin vapaata kenttää, minkä vuoksi tutkimuksessa käytetään selkeyden vuoksi tätä suppeampaa ja tarkempaa käsitettä. (Kuvio 5.)

On tärkeä huomata vapaan kentän ja valtionosuus tuen piirissä olevien tahojen rakenteellinen ero: valtionosuusjärjestelmään kuuluvissa laitoksissa orkesteri, ohjelma-

toimisto ja tuotantopalvelut ovat nivoutuneet yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, mutta vapaalla kentällä nämä toiminnot ovat erillään toisistaan. (Saarela 2011, 8.)

4.3 Valtionosuusjärjestelmä (VOS) ja klassinen musiikki

Valtio jakaa vuosittain määrärahoja teattereille, orkestereille ja museoille. Vuonna 2014 valtionosuuksia jaettiin teattereille, orkestereille ja museoille yhteensä noin 113,3 miljoonaa euroa, joista orkestereille noin 21,4 miljoonaa euroa (Opetus- ja kulttuuriministeriön 2013). Avustusta saaneita orkestereita oli yhteensä 28kpl (Orkestereiden laskennalliset henkilötyövuodet 2014).

Musiikkiala jaetaan usein kahtia yksityiseen sektoriin sekä julkisen sektorin rahoittamaan toimintaan, joka painottuu klassiseen musiikkiin (Tolppanen & Tuomainen 2012, 13). Valtionosuusjärjestelmän tuesta 95 % menee klassiselle musiikille, pois-sulkien muun muassa jazzin, kansan- ja rytmimusiikin, jotka ovat vakiinnuttaneet paikkansa taiteenlajeina vasta 80-luvulla. Myös kuorot ja lauluyhtyeet ovat rajattu tuen ulkopuolelle. (Oskala 2015.)

Musiikin vapaa kenttä määritellään Opetus- ja kulttuuriministeriössä valtionosuusjärjestelmän kautta valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisena toimintana, näin ollen vapaan kentän vertaamista valtionosuusjärjestelmään kuuluviin laitoksiin ei voida välttää (Saarela 2011, 47).

4.4 Rytmi- ja rockmusiikki

Rytmimusiikkivisio (2010) määrittelee rytmimusiikin niin, että sen piiriin kuuluvat kaikki jazz-, rock-, pop-, iskelmä-, tanssi- ja kansanmusiikeiksi mielletyt musiikin tyyllilajit niiden eri muodoissa pois lukien klassinen länsimäinen taidemusiikki. Musiikkipoliitti-

sessä keskustelussa käytetään usein myös termejä kevyt musiikki, viihdemusiikki sekä populaarimusiikki, mutta termit ovat arvottuneet korostamaan klassisen musiikin taiteellista arvoa ja vähätteleämään muuta musiikkia. Termi *rytmimusiikki* koetaan käyttökelpoisimpana neutraalina ilmaisuna kuvaamaan ei-klassista musiikkia. (Ryt-mimusiikkivisio 2010. 2005.)

Opinnäytetyössä käytetään lisäksi termiä *rockmusiikki*, sillä Suomen rock-klubien liitto ry kävi yhdistystä perustettaessa keskustelua relevantista terminologiasta. Rockmusiikki termiä käytettäessä ei haluta rajata ulos erityistä musiikkigenreä tai järjestäjiä, mutta sillä korostetaan tahoja, jotka eivät keskity esimerkiksi ainoastaan tai erityisesti jazz-, kansan- tai tanssimusiikkiin (Suomen rock-klubien liitto ry 2010a). Rockmusiikki termi kielii jotain yhdistyksen jäsenten erityispiirteistä.

5 SUOMEN ROCK-KLUBIEN LIITTO RY

Suomen rock-klubien liitto ry perustettiin maaliskuussa vuonna 2010, sillä koettiin tarve foorumille, joka ajaisi erityisesti pienempien keikkapaikkojen ja tapahtumajärjestäjien yhteisiä etuja ja kykenisi antamaan virallisia lausuntoja alaan liittyvissä asioissa. Ajatus rock-klubien liitosta oli hautunut jo jonkin aikaa ja sai virtaa VAKA-hankkeen käynnistyessä. Yhdistyksen perustamista oli ajamassa vahvasti eteenpäin Jonna Paananen (Jelmy ry, Lutakko), Harri Pihjalamäki (Selmu ry, Rytmikorjaamo), Eeka Mäkynen (Elmu ry, Nosturi) sekä Markku Pyykkönen (Joensuun Popmuusikot ry, Kerubi).

Sekä Tolppanen & Tuomanen (2012) että Nieminen (2010) toetavat, että musiikkiala on pirstaleinen koostuen monista osa-alueista, joiden toimijat voivat olla pieniä ja hyvin erilaisia. Suomen rock-klubien liitto ry:n perustamisen taustalla oli tarve koota samankaltaisia toimijoita yhteen ja luoda uskottava taho ottamaan kantaa alalla val-

litseviin ilmiöihin ja ajamaan pienempien toimijoiden etuja antamalla suurempi ääni yhteen liittoutumalla.

5.1 Yhdistyksen tarkoitus ja tehtävä

Suomen rock-klubien liitto ry:n tarkoituksena on toimia yhteiselimenä ja edunvalvojana elävän rockmusiikin kentän oikeuskelpoisille yhteisöille, yrityksille ja säätiöille. Samalla liiton tehtävänä on edistää toimijoiden arvostusta sekä tunnettuutta sekä kotimaassa että ulkomailla. Suomen rock-klubien liitto ry valvoo rockmusiikin toimijoiden yleisiä ja yhteisiä ammatinharjoittamiseen liittyviä etuja, edistää yhteistoimintaa jäsentensä välillä sekä parantaa alan toimintaedellytyksiä. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010b.) Yhdistyksen tehtävänä on ajaa erityisesti pienempien toimijoiden etuja rajaamatta kuitenkaan suoraa ulos mitään organisaatiota. Yhdistys keskittyykin kehittämään yleisesti elävän musiikin kentän toiminnanmuotoja ja ajamaan sen etuja. Lisäksi liiton tehtäväksi katsotaan vailla vakituisia tiloja olevien keikkajärjestäjien toiminnan tukeminen. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010a.)

Tehtävänsä toteuttamiseksi yhdistys järjestää koulutustilaisuuksia, harjoittaa tutkimus- ja tiedotustoimintaa, tekee aloitteita viranomaisille ja vaikuttajille sekä harjoittaa yhteistyötä alan järjestöjen kanssa. Tämän lisäksi yhdistys järjestää kokouksia ja neuvontatilaisuuksia, minkä avulla se ohjaa ja neuvoo jäseniään ammatinharjoittamiseen liittyvissä asioissa. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010b.)

5.2 Yhdistyksen jäsenet ja päätösvalta

Voidakseen olla Suomen rock-klubien liitto ry:n varsinainen jäsen, tulee tahon edustaa elävän rytmimusiikin kenttää ja olla oikeuskelpoinen yhteisö tai säätiö. Tämän lisäksi yhdistyksen hallitus hyväksyy jokaisen jäsenen erikseen. (Suomen rock-

klubien liitto ry 2010b.) Yhdistyksessä päätösvalta on valtuustolla, joka koostuu yhtä monesta jäsenestä ja varajäsenestä kuin yhdistyksellä on varsinaisia jäseniä. Jokainen jäsen on siis edustettuna valtuustossa. Valtuusto kokoontuu vähintään kerran vuodessa vuosikokoukseen. Kokous valitsee jäsenistöstä koostuvan hallituksen. Yhdistyksen hallituksen tehtävänä on ohjata ja valvoa yhdistyksen toimintaa, huolehtia taloudesta ja valtuuston koolle kutsumisesta, asettaa tarvittavia toimikuntia ja työryhmiä sekä ratkaista jäsenkysymykset. Toistaiseksi hallitus ei ole ottanut yhdistykselle toimihenkilöä. (Suomen rock-klubien liitto ry 2010b.)

5.3 Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet vuonna 2014

45 Special (Oulu)
 Bar Kino (Pori)
 Bar Loose (Helsinki)
 Finlandia klubi (Lahti)
 House of Rock (Kouvola)
 Kerubi (Joensuu)
 Klubi (Tampere)
 Klubi (Turku)
 Korjaamo (Helsinki)
 Lahen Elmu Ry (Lahti)
 Lutakko (Jyväskylä)
 Nosturi (Helsinki)
 On the Rocks (Helsinki)
 Rytmikorjaamo (Seinäjoki)
 Suisto klubi (Hämeenlinna)
 Tavastia (Helsinki)
 Vasta-virta (Tampere)
 Ravintola Torvi (Lahti)
 Volume Ry (Vaasa)
 (Rinne 2015.)

5.4 Vauhtia VAKA-hankkeesta

Valtakunnallinen klubi- ja aluekiertuehanke VAKA on syytä esitellä yhtenä merkittävänä moottorina Suomen rock-klubien liitto ry:lle sekä tälle opinnäytetyölle. VAKA-hankkeen alkuhämärissä sai alkunsa Suomen rock-klubien liitto ry, kun koettiin tarve järjestystä valtakunnallisesti ja saada jokin taho ajamaan rock-klubien etuja yksittäisten mediapersoonien tai muiden epärelevantimpien liittojen sijasta (Paananen 2015).

VAKA-hanke käynnistyi vuonna 2009 jatkona Rytmimusiikkivisio 2010 -raportille, joka luovutettiin ministeri Tanja Karpelalle vuonna 2005. Koska edelleen vuonna 2009 Rytmimusiikkivisio 2010 -raportin tavoitteet olivat pääosin täyttymättä, annettiin hankkeelle tehtäväksi esittävän musiikin vapaan kentän, erityisesti rytmimusiikin ja vanhan musiikin toimintaedellytysten parantaminen kotimaassa, niin että musiikin alueellinen saatavuus paranisi, musiikin ammattilaisten palkkataso kehittyisi sekä elävän musiikin yritystoiminta tulisi vetovoimaisemmaksi. Vapaan kentän kehittämistyölle oli ja on edelleen vahva tilaus. VAKA-hankkeen turvin tehtiin lukuisia alaa koskevia selvityksiä, tutkimuksia ja toimenpide-esityksiä. (Saarela 2011, 4-5.)

VAKA-hankkeen tuloksena luotiin toimenpide-esityksiä julkisen tuen muodoista yleishyödylliseen ja yritysmuotoiseen toimintaan liittyen sekä annettiin ideoita vapaan kentän tilastoimiseksi sekä esittävän taiteen toimijoiden yhteistyön lisäämiseksi. Yhtenä suurena tuloksena Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi vuonna 2011 yhteensä 100 000 miljoonaa euroa käytettäväksi VAKA-klubitukeen. (Saarela 2011, 4).

5.5 Klubi- ja kiertuetuen pilotointi

VAKA-hankkeen yhteydessä toteutettiin klubi- ja kiertuetuen pilotointi, jossa mukana oli klubitoimijoita, kiertue- ja konserttituottajia sekä artistien ja yhtyeiden omaehtoisesti toteuttamia kiertueita. Valtakunnalliseen pilotointiin osallistui seitsemän rock-klubia. (Saarela 2011, 45.)

Projektin kiistattomat tulokset kertovat, että tuki kiertueille ja klubitoiminnalle, erityisesti marginaalisemmalle musiikille ja nouseville artisteille, lisää musiikin alueellista saatavuutta ja muusikoiden toimintaedellytyksiä. (Saarela 2011, 45.)

Elävän musiikin tilaisuuksien järjestäminen on jatkuvaa riskien ottamista taloudelliselta kantilta katsottuna. Koska sellaista asiaa kuin 'taloudellisesti varma keikka' ei ole olemassakaan, on projektirahoitusten olemassa olo tärkeää keikkajärjestäjille. (Saarela 2011, 45.)

6 MUSIIKKIALAN VAIKUTTAVIA TAHOJA

Suomessa toimii muutamia keskeisiä tahoja, joiden tehtävänä on kehittää musiikkialaa kotimaassa ja vaalia alalla toimivien muusikoiden ja muiden toimijoiden etuja. Tärkeinä tehtävinä on lisäksi tiedon keruu ja tutkimustoiminta. Alla esittelen muuttaman opinnäytetyöni kannalta tärkeän toimijan.

6.1 Music Finland

Music Finland on organisaatio, joka edistää suomalaisen musiikin toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Music Finland auttaa suomalaista musiikkia kansainvälistymään tukemalla vientiä ja vientiyritysten kasvua, kasvattamalla suomalaisen musiikin tunnettuutta sekä kokoamalla ja keräämällä tietoa toimialasta. (Music Finland 2015.) Music Finland kanavoi valtionavustuksia erilaisille kärkihankkeille sekä seuraa musiikkialan muutoksia, trendejä ja rakenteita. Tietoa välitetään koko kentän hyödynnettäväksi. Koko kansainvälinen verkosto on musiikkialan käytössä. (Music Finland – Strategia.)

Lisäksi Music Finland viestii suomalaisesta musiikista monipuolisesti eri kanavissa. Tärkeimmät viestintäkanavat ovat internet-sivut, sosiaalisen median kanavat sekä uutiskirje. Viestinnän tueksi tuotetaan erilaisia promoäänitteitä sekä julkaisuja. Yhteysttä pidetään aktiivisesti kansainvälisiin avaintoimijoihin sekä medioihin. Music Finland ylläpitää myös nuotistoa, joka sisältää 40 000 suomalaisen säveltäjän teosta. (Music Finland 2015.)

Music Finland julkaisee vuosittain Musiikkialan talous Suomessa -julkaisua, jota olen käyttänyt opinnäytetyöni merkittävänä lähdemateriaalina. Ensimmäinen julkaisu koottiin vuodesta 2011. Materiaalista on pyritty tekemään uskottava ja vertailukelpoinen (Tolppanen & Tuomainen 2012, 7.) Music Finlandin tutkimus- ja kehityspäällikkö Merja Hottinen toteutti Klubitoiminta numeroina -pilottikyselyn joulukuussa 2012, mikä toimi suunnannäyttäjänä opinnäytetyölleni erityisesti kyselylomakkeen suunnittelun tukena.

6.2 Teosto

Teosto on voittoa tavoittelematon ja aatteellinen musiikintekijöiden tekijänoikeusjärjestö, joka edustaa 29 000 kotimaista ja yli 3 miljoonaa ulkomaista säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikinkustantajaa. Tavoitteena on luoda hyvät työolot luovalle alalle ja musiikin tekemiselle. Musiikintekijöiden lisäksi Teoston kumppaneita ovat erilaiset musiikin käyttäjät, kuten radiot, konserttien järjestäjät ja erilaiset online-palvelut. Teosto myy musiikin käyttöön lupia ja kerää korvaukset tekijöiden puolesta. Näin musiikintekijät ja -kustantajat saavat Teoston kautta korvaukset teostensa käytöstä. Lisäksi Teosto kerää tietoa niin teoksista, esityksistä kuin musiikin käyttäjistä. (Teosto 2015c.) Teosto on Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman tekijänoikeustoimikunnan jäsen (Teosto 2015b.)

Musiikintekijät perustivat Teoston huolehtimaan omista oikeuksistaan ja eduistaan. Teosto osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun tavoitteenaan taata

ammattimaisesti toimivien musiikintekijöiden menestyminen. Teoston päätavoitteena on, että tekijöiden ääni kuuluu päättäjille. (Teosto 2015a.) Tekijänoikeudella tarkoitetaan tekijän oikeutta määrätä teoksensa käytöstä sekä tulla mainituksi sen tekijänä. Teoksen käyttäminen, kuten sen esittäminen tai tallentaminen levyllä, videolla tai elokuvaan vaatii teoksen tekijän lupaa. (Teosto 2015b.)

Teoston toimintaan kuuluu vahvana osana ajantasaisen tutkimustiedon tuottaminen itse sekä sen kerääminen ulkoisista lähteistä. Tutkimusyksikkö toteuttaa erinäisiä tutkimushankkeita ja tutkii säännöllisesti muun muassa Suomessa käytettävän taustamusiikin lähteitä sekä musiikintekijä- ja -käyttäjäasiakkaidemme asiakastyytyväisyyttä. (Teosto 2015d.)

Kotimaasta kerättiin vuonna 2014 musiikinkäytöstä 51,9 miljoonaa euroa, mistä 13 % muodostui konserteista ja muista tapahtumista (elävä musiikki). Muista järjestöistä esiintymis- ja tallennuskorvauksia tuli tämän päälle lisäksi 8,2 miljoonaa euroa. Oikeudenomistajille tilitettiin korvauksia yhteensä 52,3 miljoonaa euroa. Kotimaisen musiikin edistämiseen käytettiin 3,4 miljoonaa euroa. (Teosto 2015e.)

6.3 Gramex ry

Gramex on muusikoiden ja musiikkituottajien tekijänoikeusjärjestö. Yhdistys edustaa yli 50 000 kotimaista ja lukuisia ulkomaisia esittäviä taiteilijoita ja äänitteiden tuottajia sekä palvelee noin 30 000 musiikkia käyttävää yritystä ja yhteisöä. Gramex on perustettu vuonna 1967 musiikkialan järjestöjen toimesta. Gramex valvoo äänitteillä esiintyvien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeuslaissa säädettyjä oikeuksia. (Gramex 2015a.)

Gramex -korvauksia kerätään cd-levyä tai muuta äänitemusiikkia esitettäessä julkisesti tai, jos sitä tallennetaan muuhun kuin yksityiskäyttöön tai kun musiikkivideoita

esitetään julkisesti (Gramex 2015a). Gramex keräsi korvauksia vuonna 2014 20,5 miljoonaa euroa, joista 18,5 miljoonaa tilitettiin eteenpäin oikeudenhaltijoille (Gramex 2015b).

6.4 Musiikin edistämissäätiö MES

Gramex ja Teosto perustivat Musiikin edistämissäätiö MES:sin vuonna 2012 tavoitteena tukea ja edistää monimuotoista kotimaista musiikkia. Säätiö toteuttaa tarkoituksiaan jakamalla avustuksia ja apurahoja sekä muuten edistämällä ja taloudellisesti tukemalla erilaisia elävän musiikin tilaisuuksia, koulutusta, äänitteiden tuotantoa, musiikin markkinointia ja vientiä, tutkimusta ja kehitystoimintaa. Tukitoiminta rahoitetaan Gramexin ja Teoston säätiölle osoittamilla varoilla, hyvitysmaksuvaroilla sekä valtionavustuksella. (Musiikin edistämissäätiö 2015c.)

MES:sin myöntämiin tukiin kuuluu myös VAKA-tuki, mikä on elävän musiikin erityistuki. VAKA-tuki on Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisellä määrärahalla rahoitettava tuki. Sitä myönnetään ammattimaisesti toimivien muusikoiden, musiikkiyhdistysten, musiikkiklubien, konserttitalojen, alan yritysten ja yksittäisten tapahtumantuottajien kotimaassa järjestämiin konserttisarjoihin. (Musiikin edistämissäätiö 2015a.) Vuonna 2014 MES jakoi tukia yhteensä 2,4 miljoonan euron verran, josta elävän musiikin hankkeisiin kohdistui 782 345 euroa. Summa sisältää OKM:n VAKA-tuen osuuden, joka oli 320 000 euroa. Erilaisia hankkeita oli vuoden aikana 472 kpl. (Musiikin edistämissäätiö 2015b.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA VALITUT MENETELMÄT

Opinnäytetyön tehtävänä on kerätä tunnuslukuja Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenistöltä. Kuten aikaisemmin on tullut jo ilmi, tiedonkeruu on haasteellista, sillä toimijat ovat erilaisia ja tunnusluvut eivät välttämättä ole tarkkoja numeerisia lukuja vaan ne voivat olla erilaisia muuttujia, kuten trendejä, poliittinen ilmapiiri tai vaikkapa käyttäytymiskulttuuriin liittyviä asioita. Tutkimusmenetelmää pohtiessani pidin tärkeänä, että tieto kerrotaan ymmärrettävässä ja kompaktissa muodossa, mutta sille annetaan tarpeeksi tilaa esitellä ilmiöitä omassa kontekstissaan.

Tiedossa oli jo lähtökohtaisesti, että tieto tulee olemaan sekä kvalitatiivista että osittain kvantitatiivista. Pertti Alasuutari (2011, 26) toteaa, että perinteinen jako kvalitatiiviseen ja kvantitatiiviseen tutkimukseen on viime aikoina asetettu kyseenalaiseksi ja niiden välinen raja on hämärtynyt. Kvantitatiivisen tutkielmasta tekee se, että siinä hyödynnetään määrien muutoksia (Karjalainen & Ronkainen 2008, 19) ja analyysissä argumentointi tehdään lukujen ja niiden välisten yhteyksien avulla (Alasuutari 2011, 34). Laadullista analyysiä sovelletaan silloin, kun havaintoja pelkistetään. Aineisto rajataan hallittavammaksi määräksi raakahavaintoja ja määrää karsitaan havaintoja yhdistelemällä niin, että tulokseksi saadaan yksi havainto tai harvempi havaintojen joukko. Tähän päästään etsimällä yhteinen tai yhteisiä piirteitä, joka pätee koko aineistoon. (Alasuutari 2011, 40.)

Tutkimusaineisto kerättiin pääosin verkkopohjaisella kyselylomakkeella (web-kysely), joka sisälsi sekä määrällisiä kysymyksiä että laadullisia avoimia kohtia. Tämän lisäksi tiedonkeruuseen ja taustoitukseen on käytetty asiantuntijahaastatteluja sekä ulkopuolisia tietolähteitä, kuten Music Finlandin sekä Teoston julkaisuja, mutta myös julkaisematonta dataa.

7.1 Kyselytutkimus ja sähköinen kyselylomake tiedonkeruun menetelmänä

Kysely on määrällisen tutkimuksen menetelmä ja sen tuottama aineisto pyrkii kuvailemaan tutkimuksen kohdetta mitattavissa olevien havaintojen avulla. Kysely soveltuu monenlaisten ilmiöiden tutkimiseen. Kyselylomakkeella saadaan helposti laajakin tutkimusaineisto ja yhdellä kerralla voidaan kysyä useasta asiasta. Samalla se on nopea, tehokas ja säästää aikaa ja vaivaa. (Ojasalo ym. 2009, 108-109.)

Päädyin käyttämään sähköistä kyselylomaketta, sillä vastaajat sijoittuvat eri puolelle Suomea, kyselylomaketta on helppo muokata ja vastaukset tallentuvat osittain valmiiksi analysoituun muotoon, jolloin tietoa on helpompi hallita. Web-lomake oli myös monipuolinen tarjoamalla erilaisia vastausvaihtoehtoja. Sähköinen kysyminen mahdollisti laadullisten ja määrällisten kysymysten esittämisen samalla lomakkeella, kuten avokysymysten esittämisen rajaamattomalla vastaustilalla määrällisten kysymysten ohessa (Karjalainen & Ronkainen 2008, 29).

7.2 Asiantuntijahaastattelut

Haastattelin puhelin- ja sähköpostihaastatteluin Suomen rock-klubien liitto ry:n puheenjohtajaa Jonna Paanasta sekä Volyme ry:tä edustavaa Sami Rumpusta, jolla on mittava kokemus opinnäytteiden ohjaamisesta ja tutkimustoiminnasta Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Molemmilla haastatelluilla on myös pitkä ja laaja kokemus klubitoiminnasta ja elävän musiikin kentän toiminnasta. He edustavat opinnäytetyön tilaajatahoa. Paanasen ja Rumpusen vastausten perusteella hahmottelin raamit siitä millaista tietoa tarvitaan ja halutaan kerätä sekä kenelle sitä tullaan esittämään.

Lisäksi kävin tapaamassa ja haastattelemassa Music Finlandin tutkimus- ja kehityspäällikkö Merja Hottista sekä Teoston tutkimuspäällikkö Ano Sirppiniemeä. Heiltä keräsin perustaa tutkimuksen toteuttamiseen, sen käytäntöihin sekä tutkimusetiik-

kaan liittyen. Samalla kartoitin kunkin tahon aineistolähteitä ja pyysin mielipiteitä tutkimuksen eri näkökulmiin.

7.3 Kyselylomake, kysymysten muotoilu ja otanta

Tein kaikki asiantuntijahaastattelut ja suurimman osan tietoperustan kokoamisesta ennen kyselylomakkeen tekoa, sillä mikä tahansa valittu kyselytapa edellyttää huolellista etukäteistyötä ja aiheen tuntemusta. Kysymyslomakkeen muotoilu ohjaa vastaajan aiheeseen rajaten sitä ja mahdollistaa vastaamisen. Tieteellisessä tutkimuksessa kyselyn suunnittelua ja laadintaa ohjaa teoreettinen viitekehys ja sen käsitteet (Karjalainen & Ronkainen 2008, 31–32). Myös tutkielman tai kehittämistyön tavoitteet ohjaavat kyselylomakkeen suunnittelua. Näiden seikkojen tulee olla selvillä ennen suunnittelun aloittamista (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2010, 10.)

Kyselylomakkeen muotoiluun vaikutti asiantuntijahaastatteluin kerätty aineisto sekä Merja Hottisen (Music Finland) toteuttama kyselypilotti. Lomaketutkimuksen otokseksi valikoitui opinnäytetyöntilaajan ohjaamana Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet, jotka muodostavat perusjoukon edustaen elävän musiikin vapaan kentän konserttien järjestäjiä. Kyseessä oli siis harkinnanvarainen otanta, missä otantajoukko poimittiin harkitusti (Holopainen & Pulkkinen 2012, 36). Harkinnanvaraisesta otannasta voidaan käyttää myös nimitystä näyte (Ojasalo ym. 2010, 110). Kyselylomakkeeseen muodostui seitsemän eri asiakokonaisuutta käsittelevää osuutta:

1. Jäsenen perustiedot
2. Tapahtumien määrät ja genret
3. Artistit ja artistipalkkiot
4. Kävijämäärät ja lipunmyynti
5. Talous
6. Työllistävyys ja aluevaikutukset
7. Tulevaisuus

Pyrin pitämään kunkin teeman kysymysryhmät loogisina ja riittävän lyhyinä. Tärkeänä tavoitteena oli, että kysymykset olivat helposti ymmärrettäviä ilman väärän tulkinnan mahdollisuutta. Oikoluettutin kyselylomakkeen ja keräsin siitä palautetta neljältä opiskelijakollegalta, opinnäytetyön ohjaavalta opettajalta, Merja Hottiselta ja Ano Sirppiniemeltä. Lisäksi lomakkeen testasivat opiskelijakollegani ja kyselylomakkeen hyväksyi Suomen rock-klubien liitto ry:n hallitus ennen sen lähettämistä jäsenistölle.

7.4 Webropol ja Excel

Sähköisen kyselylomakkeen toteutin Webropol -ohjelmiston avulla. Webropol on selaimessa toimiva kysely- ja tiedonkeruuohjelma, joka on ollut Humanistisen ammattikorkeakoulun käytössä vuodesta 2008 alkaen (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2015). Webropolin käyttö osoittautui helpoksi ja joustavaksi, eikä se ollut sidoksissa aikaan tai paikkaan. Tutustuin myös muihin lomake-editoreihin, kuten Survey Monkey:in sekä Google Form:iin, mutta Webropol osoittautui kätevimmäksi käyttötarkoitustani varten.

Webropol kerää tiedon ja jäsentelee sen helpommin analysoitavaan muotoon. Jos-sain kohdin Webropol ei tarjonnut tarvitsemaani tietoa oikeassa muodossa automaattisesti, jolloin hyödynsin taulukkolaskentaohjelma Exceliä tukemaan näitä kohtia. Tällaisia olivat muun muassa tekstimuodossa ollut data, joka vaati ryhmittelyä sekä prosenttiosuuksien selvittäminen.

7.5 Aineistolähtöinen sisältöanalyysi

Koska aineisto sisälsi sekä määrällisiä että laadullisia vastauksia päädyin soveltamaan erilaisia analyysimenetelmiä. Aineistoa läpikäytäessä esiin nousi esimerkiksi mielipiteitä ja arvoja, joita on haastava laittaa määrälliseen muotoon. Tällaisissa tilan-

teissa käytin analysointimenetelmänä aineistolähtöistä sisältöanalyysiä. Aineistolähtöisessä sisältöanalyysissä tieto valmistellaan käsiteltävään muotoon, jonka jälkeen analyysi seuraa seuraavia vaiheita:

1. Aineiston pelkistäminen
2. Ryhmittely
3. Abstrahointi

Käytännössä tämä tarkoittaa, että aineistoa selkeytetään ja tiivistetään yhteisiä piirteitä tunnistamalla. Tämän jälkeen koodattu alkuperäisaineisto käydään tarkasti läpi ja siitä etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Abstrahoinnilla tarkoitetaan yleiskäsitteiden luomista pelkistämällä, jota jatketaan niin pitkälle kuin se on aineiston näkökulmasta mahdollista. Näin muodostetaan yleiskäsitteiden avulla kuvaus tutkimuskohteesta, minkä tutkija pyrkii ymmärtämään omasta näkökulmastaan. (Ojasalo ym. 2010, 124-15.)

7.6 Tilastollinen analyysi

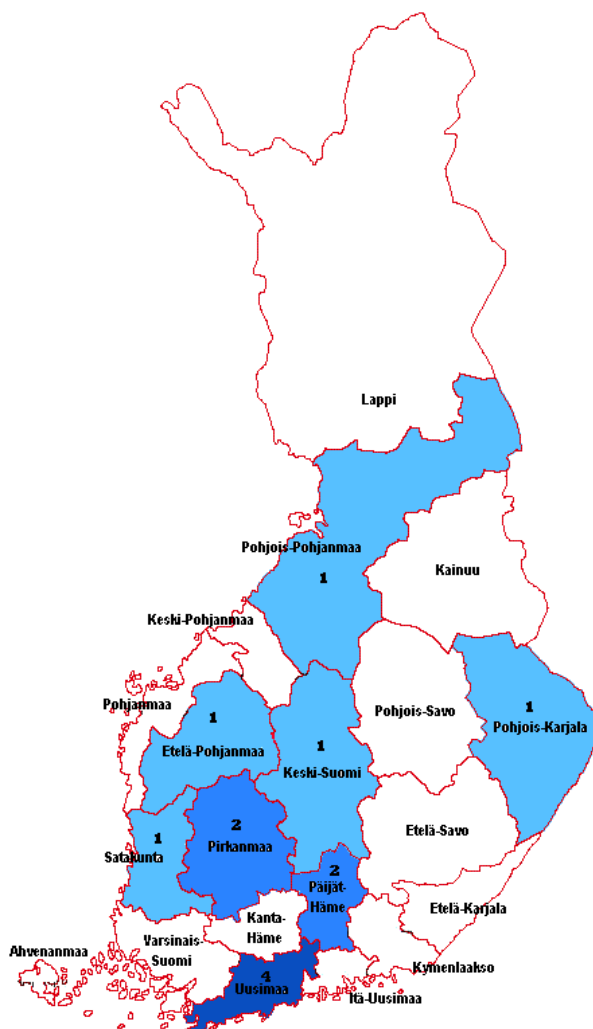
Määrällisen aineiston analyysissä hyödynsin tiedonkeruusovelluksen analyysimenetelmiä sekä taulukkolaskentaohjelma Exceliä ja sen tarjoamia graafisia havainnollistamistyökaluja. Pyrin siihen, että määrällinen data on helposti hahmotettavissa. Diagrammit ovat taulukoita parempi esitystapa, sillä esitettävä asia on mahdollista havainnollistaa yhdellä silmäyksellä (Holopainen & Pulkkinen 2012, 53). Tämän vuoksi tuloksia esiteltäessä on suosittu taulukoiden ja numeroiden sijaan pylväs- ja sektori-diagrammeja.

8 VASTAUSTEN ESITTELY

Kysely lähetettiin 19 taholle ja vastausaikaa oli noin kuukausi. Aiheesta lähetettiin ennakkoviesti, kaksi kyselyviestiä sekä kolme muistutusta. Vastaajia saatiin yhteensä 13, joten vastaus prosentiksi muodostui 68 %. Huomattakoon, että esimerkiksi muuttaman tahon toiminnassa vastikään tapahtuneiden merkittävien muutosten, kuten konkurssien, vuoksi osa vastauksista jäi saamatta.

Vastaamatta jättäneiden osuutta on pyritty tuomaan esille käyttäen muiden vastausten perusteella syntyneitä mediaaniarvoja ja näin esittää Suomen rock-klubien liitto ry:n kokonaisvolyyymia. Mediaaniarvot tarjosi Webropolin analyysityökalu. Koska vastaajat ja vastaamatta jättäneet tahot ovat keskenään samankaltaisia ryhmiä, voidaan mediaanilukuja käyttämällä päästä lähelle todellisuutta. Vaikka arvioilla päästään lähelle todellisuutta, voi niiden perusteella syntyä myös virheellinen vastaus.

Vastauksia saatiin ympäri Suomea. Uudeltamaalta vastaajia oli 4, Päijät-Hämeestä ja Pirkanmaalta molemmista vastasi kaksi ja Satakunnasta, Pohjois-Pohjanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Keski-Suomesta ja Etelä-Pohjanmaalta vastaajia oli kustakin yksi. (Kuvio 6.)

KUVIO 6: Vastaajat maakunnittain.

Yhdeksän vastaajista oli MaRa ry:n jäseniä, kaksi Suomen rockfestivaalien liitto Surf ry:n jäseniä ja Suomen kulttuuritalot ry:hyn ja Finlands Festival ry:n kuului kumpaakin yksi vastaaja. Ei-vastanneista ainakin muutamalla lienee myös MaRa:n jäsenyys, jolloin voidaan todeta, että MaRa:n jäseniä Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenistä on reilu puolet.

8.1 Perustietoja toiminnasta ja esiintymistiloista

Vastaajista 12 eli valtaosa toimi hallinnoimissaan tiloissa ja yksi toimija järjesti tapahtumia muiden tiloissa. Vuokratuissa tiloissa toimintaa harjoitti 11 vastaajaa. Neljä klubia toimi kaupungilta vuokratussa kiinteistössä ja seitsemän oli vuokralla yksityisessä omistuksessa olevassa kiinteistössä. Vain yksi taho omisti itse oman kiinteistön.

Kahdestatoista klubista viidellä oli yksi selkeä tila ja seitsemällä kaksi tai kolme erillistä klubitilaa. Tilojen maksimikapasiteetit vaihtelivat vastaajilla 150 ja 1100 asiakaspaikan välillä. Vastaajista neljä edusti kapasiteetiltaan alle 500 asiakaspaikan klubia, kuusi eli enemmistö 500-999 asiakaspaikan klubia ja kahdella vastaajista kapasiteetti oli 1000 tai yli.

Reilu puolet vastaajista (7) järjesti konserttien ja tapahtumien lisäksi muuta elävää musiikkia ja musiikkikulttuuria tukevaa toimintaa, kuten hallinnoi treenikämppeä, järjesti festivaaleja tai mittavampia ulkoilmatapahtumia sekä piti yllä vapaaehtoistoimintaa. Näiden lisäksi muuta toimintaa edustivat lisäksi työpajat, koulutustilaisuudet, seminaarit sekä festivaalimatkailu.

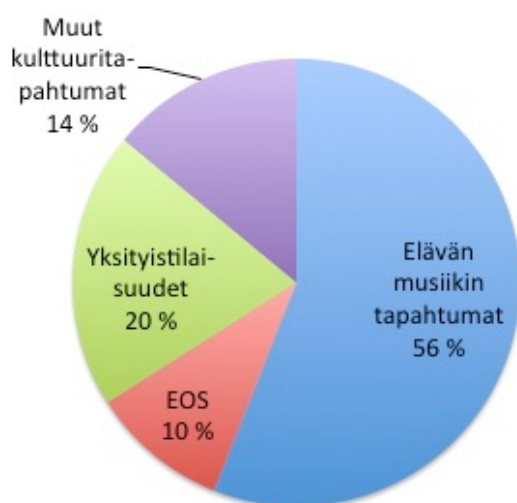
Vastanneista osakeyhtiömuotoisia oli yhdeksän ja yhdistyksiä neljä. Muita yhtiömuotoja ei vastaajien keskuudessa ollut. Avoimissa vastauksissa nousi esille omistussuhteiden kirjavaisuus. Sama taho voi hallinnoida sekä yhdistystä että osakeyhtiötä. Kun

toiminta on kerrostunutta, voi toimintojen erottaminen selkeästi osakeyhtiön tai yhdistyksen puolelle olla vaikeaa.

Voisi todeta, että Suomen rock-klubien liitto ry edustaa keskikokoisia elävän musiikin klubeja, jotka vaikuttavat konserttien lisäksi myös muilla tavoin musiikkikulttuuria elävöittäen ja tukien.

8.2 Tapahtumamäärät ja luonne

Vuonna 2014 vastaajat järjestivät yhteensä lähes 3000 tapahtumaa (2908 kpl). Kun lisätään arvio ei-vastanneiden tahojen (6 kpl) tapahtumamäärästä saadaan luvuksi lähemmäs 4400 tapahtumaa. Elävän musiikin konsertteja vastaajat järjestivät yhteensä 1694, mikä on noin 56 % kaikista järjestetyistä tapahtumista (Kuvio 7). Muita kulttuuritapahtumia, kuten teatteria ja stand up-iltoja tuotettiin 409 kpl ja yksityistilaisuuksia vuonna oli 592 kpl. Tapahtumista noin 10 % ei kuulunut yksityistilaisuuksiin eikä muihin kulttuuritapahtumiin. Tämä osuus pitäneen sisällään muun muassa huoltopäiviä, koulutustilaisuuksia ja organisaation sisäisiä vuokrauksia. Alle 18-vuotiaille sallittuja tapahtumia vuonna 2014 järjestettiin 271 kpl, joka on ainoastaan 9 % kaikista tapahtumista.

KUVIO 7: Erilaisten tapahtumien suhde prosentteina vuonna 2014

Numeeristen tulosten perusteella voidaan todeta, että Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet järjestävät pääsääntöisesti elävän musiikin tapahtumia ja muut kulttuuritapahtumat ja yksityistilaisuudet kulkevat lähes rintarinnan. Yli 90 % tapahtumista on suunnattu täysi-ikäisille, mikä kertonee siitä, että alkoholin myynti on merkittävä tekijä tapahtumajärjestämisessä.

8.3 Tapahtumien tuotanto

Tapahtumien tuotantoon liittyvään kysymykseen antoi tulkittavan vastauksen 11 vastaajaa. Yksi vastaaja jouduttiin hylkäämään täsmäämättömän tuloksen vuoksi. Kaksi toimijaa tuotti 100 % tapahtumista itse ja yksi puolestaan osti kaikki tapahtumat ulkopuolelta. Klubeista 7 eli suurin osa tuotti tapahtumia sekä itse että ostettuna. Itse tuotettujen ja ostettujen tapahtumien suhde on keskimäärin luokkaa 70/30 %.

Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubit tuottavat suurimman osan tapahtumistaan itse ja vaikuttavat näin tapahtumatuotantoprosesseihin muun muassa vahvistamalla erilaisia tuotannon käytössä olevia malleja. Näitä ovat esimerkiksi yhdessä hyväksi havaitut sopimus- ja cateraus-käytänteet. Oman kokemukseni mukaan vastaavista asioista keskustellaan säännöllisesti yhdessä Suomen rock-klubien liitto ry:n virallisissa kokouksissa.

8.4 Klubien suosituimmat genret vuonna 2014

TOP 5

1. Rock/ Metal
2. Pop/ Pop-rock/ Indie
3. Rap

4. Elektroninen musiikki/ DJ

5. Iskelmä/ tanssimusiikki/ muu

Huomioitavaa vastauksissa oli se, että vastaajista vain viisi mainitsi pienillä alle 5 % osuuksilla jazz-musiikin, lasten konsertit esiintyivät neljällä vastaajalla ja maailman musiikkia edusti vain kaksi tahoa. Lasten konserttien, jazz- ja maailman musiikin osuus ohjelmistosta on siis pieni.

8.5 Lipunmyynti

Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenten tapahtumat ovat pääsääntöisesti pääsymak-sullisia. Lippuja myydään 90 %:in tapahtumista ja vain 10 % tapahtumista on vapaa-pääsyisiä. Jopa kolme vastaajaa vastasi kaikkien tapahtumiensa olevan pääsymak-sullisia.

Kotimaisten artistien konsertteihin lipunhinnat vaihtelevat 10–17 € välillä keskiarvon ollessa 12,85 €. Kalleimmat lipunhinnat sijoittuivat pääkaupunkiseudulle ja kapasiteet-tiltaan suuremmille klubeille. Halvimmat liput löytyivät kapasiteetiltaan pieniltä alle 200 asiakkaan klubeilta. Ulkomaisten artistien konsertteihin lipunhinta vaihteli eni-mäkseen 15–24 € välillä keskiarvon ollessa 18,50 €. Yli 20 € keskimääräinen lipun-hinta paikantui pääkaupunkiseudulle.

Vastaajista 7/13 myi suurimman osan tapahtumalipuista ennakoon, kun taas 5/13 myi suurimman osan ovelta. Yksi vastaaja kertoi myyvänsä lippuja yhtä paljon en-nakkoon kuin ovelta. Karkeasti voidaan todeta, että noin 60 % lipuista tapahtumiin myydään ennakoon ja noin 40 % ovelta.

Eniten lippuja myyneet genret/ tapahtumat 2014

1. Rock/ Metal
2. Rap
3. Pop/ Pop-rock / Indie

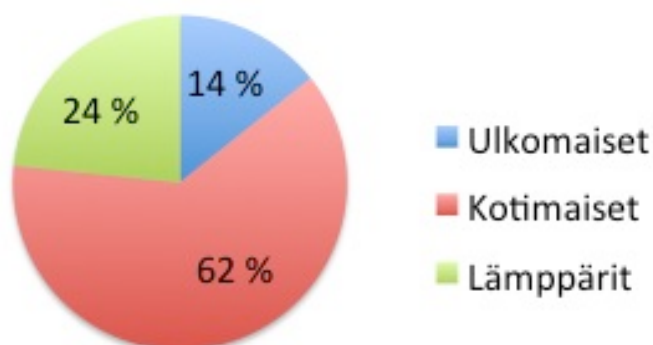
8.6 Kävijämäärät vuonna 2014

Suomen rock-klubien liitto ry:n kyselyyn vastanneet jäsenet myivät vuonna 2014 elävän musiikin tapahtumiin 653 000 lippua. Vapaapääsysisissä konserteissa/ tapahtumissa kävi reilu 17 000 asiakasta ja muissa kulttuuritapahtumissa, kuten stand up-illoissa ja teatteriesityksissä noin 10 300 kävijää. Vastaajien mukaan vuonna 2014 tavoitettiin reilu 680 000 tapahtumakävijää, joista ainakin 96 % oli elävän musiikin konserttien asiakkaita, mutta luku lienee suurempi, sillä luultavasti osa vapaapääsysisistä tapahtumista oli myös konsertteja.

Otettaessa huomioon puuttuvien vastaajien määrä (6) ja käytettäessä myytyjen lippujen ja kävijätietojen mediaaniarvoja, saadaan kokonaissaldoksi reilu 770 000 myytyä lippua. Yhteensä klubit tavoittavat noin 800 000 tapahtumakävijää vuodessa.

8.7 Artistit ja artistiotot

Vastaajat tekivät vuonna 2014 yhteensä vajaa 3000 artistiottoa. Selkeästi suurin osa pääartisteista, noin 1800 kpl, oli kotimaisia. Pääartisteja edeltäviä lämmitteleviä artisteja eli ”lämppäreitä” oli vuoden aikana noin 700 kpl (sekä kotimaisia että ulkomaisia) ja ulkomaisia pääartisteja vajaa 500 kpl (Kuvio 8).

KUVIO 8: Kotimaisten ja ulkomaisten artistien ostosuhde 2014.

Vastaajat käyttivät kotimaisiin pääartisteihin vuonna 2014 rahaa noin 2,6 miljoonaa euroa. Ulkomaisia pääartisteja ostettiin noin 1,2 miljoonalla eurolla ja ”lämppäriostoihin” kului noin 105 000 euroa.

Kun otetaan huomioon vastaamatta jättäneet tahot (6) ja lasketaan arvio artistiestoisista mediaaneja käyttäen (Kotimaiset pääartistit 197 482 €, ulkomaiset pääartistit 40 000 € ja lämppärit 9000 €) saadaan kotimaisiin pääartisteihin käytetyn rahan suuruudeksi reilusti yli 3 miljoonaa euroa, ulkomaanartisteihin 1,5 miljoonaa euroa ja ”lämppäreihin” 160 000 euroa.

Keskiarvo artistipalkkioista vuonna 2014:

(Keskiarvo laskettu 13 vastaajan perusteella)

Kotimainen pääartisti 2200 €

Ulkomainen pääartisti 4900 €

Lämppäri 165 €

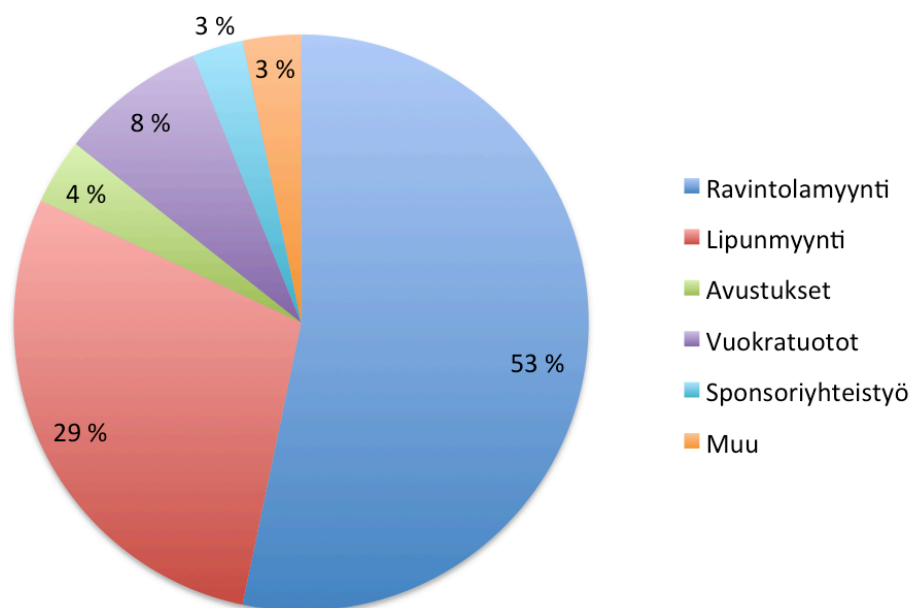
8.8 Liikevaihto ja talous

Vuotuisessa liikevaihdossa oli vastaajien (yhteensä 13) kesken paljon hajontaa, mikä kertoo vaihtelevasta kapasiteetista ja toiminnan luonteiden eroista. Jäsen, jolla ei ole omaa tilaa verrattuna yli 1000 asiakkaan klubitilassa toimivaan toimijaan, toimii täysin erilaisella volyymillä ja luonteella.

Viidellä vastaajista liikevaihto ylitti miljoona euroa vuodessa. Muilla liikevaihto vaihteli tasaisesti alle 50 000 € ja 1 miljoonan euron välillä. Kuitenkin suurimmalla osalla (N=11) liikevaihto oli yli 100 000 € vuodessa.

8.8.1 Tuoton muodostuminen

Suurin tulonlähde toiminnassa vuonna 2014 oli ravintolamyyni. Toiseksi suurimman tulonlähteen muodosti lipunmyynti ja kolmanneksi ylsi vuokratuotot. Pieniä prosenttiosuuksia edustivat avustukset ja sponsoriyhteistyö. (Kuvio 9.)

KUVIO 9: Tuottojen muodostuminen 2014.

Ravintolamyynti: Myynnin osuus tuoton muodostuksesta vaihteli vastaajien kesken 40–90 % välillä.

Vastaajista 10 harjoitti omaa ravintolatoimintaa. Kaksi vastaajista ei harjoittanut sitä lainkaan ja yhdellä oli tiloissaan ulkopuolinen ravintolatoiminnan harjoittaja. Ravintolatoiminnan voidaan siis katsoa olevan merkittävässä osassa klubien toimintaa. Arvio asiakkaan keskiostoksesta vaihteli 9–17 € välillä luoden mediaaniksi 14 €/asiakas. Mielenkiintoinen huomio on se, että ravintolamyynti on merkittävä tulonmuodostaja, mutta asiakkaan keskiostos verrattaen pieni.

Lipunmyynti: Vastaukset lipunmyynnin osuus vaihteli 10–80 % välillä. Vaihteluväli on suuri, mihin vaikuttaa muun muassa se, että joillakin jäsenillä ei ole esimerkiksi lainkaan ravintolatoimintaa. Tällöin lipunmyynti saattaa muodostaa suurimman tulonlähteen. Lipunmyynnissä mediaani asettui 35 %:iin.

Vuokratuotot: Vuokratuottojen prosenttiosuus vaihteli vastaajilla 5–13 % välillä. Vastaajista 7 ei tosin ollut vuokratuottoja lainkaan. Mediaani sijoittui 10 % tietämiin.

Avustukset: Vastaajista viisi kertoi saavansa avustuksia. Osuus tuotonmuodostuksessa vaihteli 4–30 % välillä.

Sponsoriyhteistyö: Sponsoriyhteistyötä teki 3 vastaajaa, joilla osuus tuotosta vaihteli 3–5 % välillä.

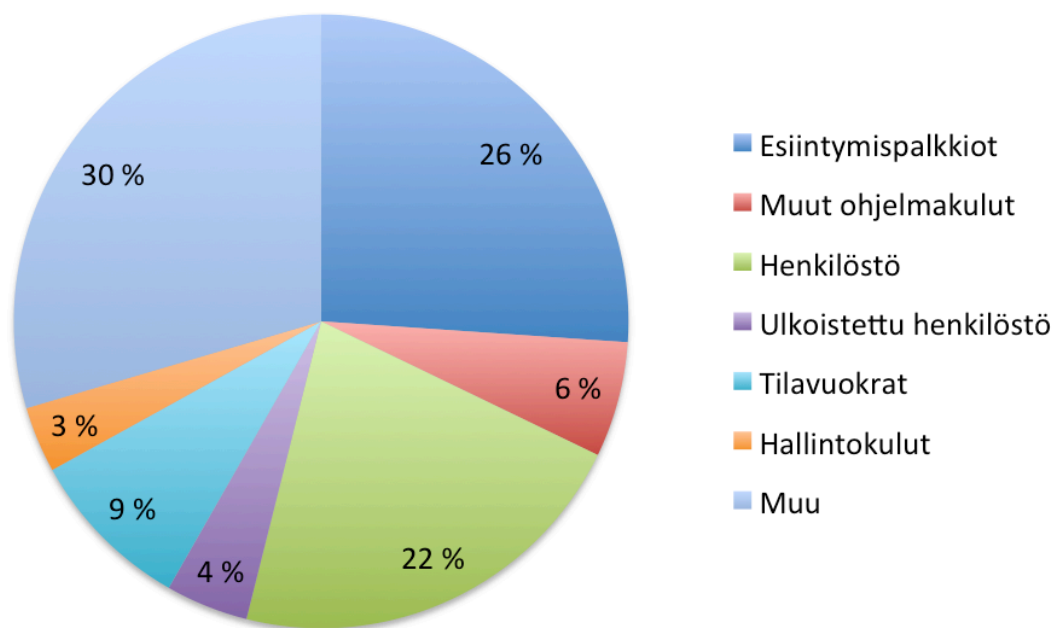
Muu: Muita tuottoja muodostui viidelle vastaajalle, joilla ne edustivat 3–10 % kokonaistuoton muodostuksesta. Mediaani 4 %:ssa.

8.8.2 Kulujen jakautuminen

Suurimman kuluerän muodosti vastausvaihto ”Muu”, jota selitettiin muun muassa tuotteiden sisäänostona. Toisena suurena kulueränä esiintyivät esiintymispalkkiot ja kolmantena henkilöstökulut. (Kuvio 10.)

Muu: Kahdeksan vastaajaa oli vastannut kohtaan. Prosentit liikkuvat 1–50 % välillä ja mediaani osui 34 % kohdalle. Muu kuluja oli tarkennettu mm. tuotteiden, kuten alkoholin sisäänostolla.

Esiintymispalkkiot: Kulujen osuus vaihteli 5–75 % välillä. Neljällä esiintymiskulut muodostivat 50 % tai enemmän kaikista kuluista ja yhdellä vastaajalla vain 5 %.

KUVIO 10: Kulujen jakautuminen 2014.

Oma henkilöstö: Oman henkilöstön kulut liikkuvat kokonaiskuluissa 7–39 % välillä. Kahdeksalla vastaajista henkilöstön kulut olivat yli 20 % kaikista kuluista.

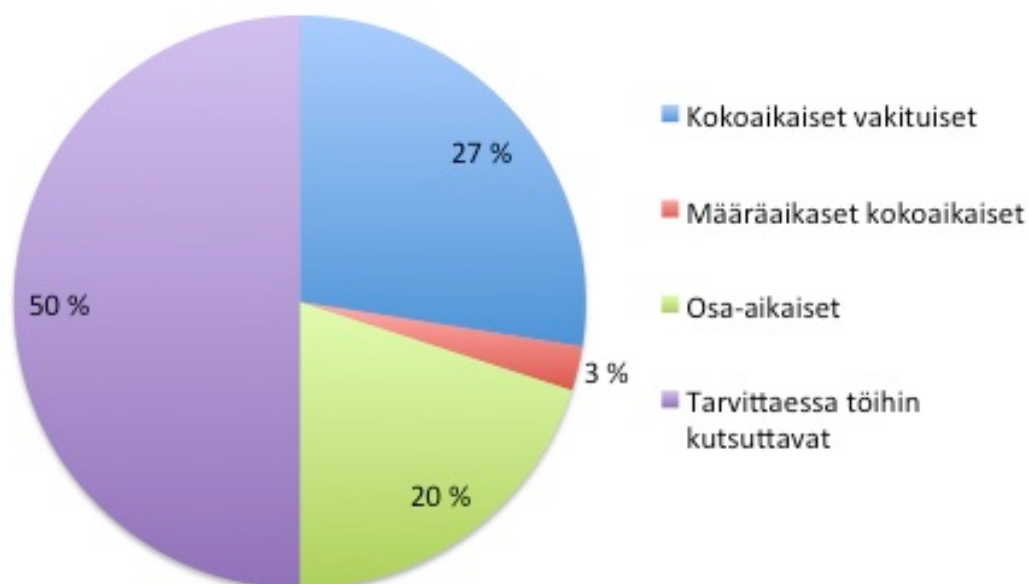
Tilavuokra: Tilavuokran suuruus kuluissa liikkui 3–25 % välillä.

Muut ohjelmakulut: Näitä voivat olla muun muassa vuokrattu tekniikka, hotellit, markkinointi ja autovuokra, missä vastaajien kulut liikkuvat 1–20 % nurkilla. Neljällä vastaajista kulut olivat 10 % tai yli kokonaiskuluista.

Ulkoistettu henkilöstö: Seitsemän vastaajaa ilmaisi käyttävänsä ulkoistettua työvoimaa. Kulut sen suhteen pyörivät 1–15 % välillä. Kuudella vastaajista kulut olivat alle 10 %.

Hallintokulut: Kulu vaihteli 1–20 % välillä. Mediaani 4 %:ssa. Isommilla toimijoilla hallintokuluilla oli pienempi rooli kuin pienemmillä toimijoilla.

8.9 Työllistävyys

KUVIO 11: Työsuhteiden muoto vuonna 2014

Kahdellatoista vastaajalla, eli yhtä lukuun ottamatta kaikilla, oli palkattua henkilökuntaa. Työntekijöitä oli 12–40 per vastaaja erilaisia työsuhdemuotoja hyödyntäen. Tarvittaessa töihin kutsuttavat olivat enemmistö (Kuvio 11). Mediaani oli 15 työntekijässä per jäsen, joten otettaessa huomioon vastaamatta jättäneet saadaan arvioksi, että Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet työllistävät yhteensä noin 300 henkilöä klubeillaan kautta maan.

Positiivista viestiä kertoo se, että määräaikaisia työsuhteita ei juurikaan ole ja toiseksi suurin työsuhdeluokka on vakituiset työntekijät. Suurta tarvittaessa töihin kutsuttavien määrää selittää konserttien ja tapahtumien määrittelemät työajat ja tarpeet. Järjestysenvalvojat, baarihenkilökunta, tekniikka sekä muu järjestelyyn liittyvä työ on tiukasti sidottuna tapahtuman ympärille. Perustoiminnassa työntekijöitä on vähemmän, mutta tapahtuman aikana työntekijämäärä voi moninkertaistua.

Viisi vastaajista kertoi organisoivansa vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoisia oli kyselyn mukaan mukana liiton jäsenten toiminnassa yhteensä reilu 400. Tämä kertoo, että kysyntää musiikki- ja tapahtuma-alan vapaaehtoistoiminnalle on festivaalikauden ulkopuolellakin.

Tämän lisäksi Suomen rock-klubien liitto ry on merkittävä muusikoiden työllistäjä. Jäsenklubit tekevät vuoden aikana yhteensä noin 2000 kotimaisten artistien ostoja. Suurin osa bändeistä on samoja eri klubeilla keikkailevia artisteja. Arviolta voidaan sanoa eri artisteja olevan noin 40 % artistiestoista eli 800. Kun ajatellaan, että keskimäärin bändissä soittaa yleensä noin 5 muusikkoa, saadaan työllistettyjen muusikojen lukumääräksi 4500. Tämän lisäksi työllistetään myös ääni- ja valomiehiä, tuottajia ja mm. paitamyymiä.

Vuoden 2014 aikana vastaajat olivat tarjonneet työharjoittelupaikan yhteensä 34:lle toisen ja korkea-asteen opiskelijalle. Pääsääntöisesti harjoittelijat olivat ammattikorkeakouluopiskelijoita. Määrä on todellisuudessa luultavasti suurempi, lähennellen 40

työharjoittelijaa, kun otetaan huomioon vastaamatta jättäneiden tahojen tarjoamat työharjoittelupaikat.

8.9.1 Oma henkilökunta ja ulkoistetut palvelut

- Kaikki Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet hoitivat **tuotannon omaa** henkilökuntaa käyttäen. Tämä kertoo ammattimaisuudesta ja toimijoiden vahvoista omista käytänteistä ja toimintatavoista.
- **Taloudenhoidon** oli ulkoistanut toimijoista 8/13.
- **Tekninen henkilökunta**, kuten valo- ja äänimiehet olivat pääsääntöisesti klubien omaa henkilökuntaa (9/13).
- **Ravintolatyöntekijät** samoin pääsääntöisesti talon omaa henkilökuntaa (10/13).
- **Järjestyksenvalvonnassa** oman henkilökunnan ja ulkoistettujen palveluiden käyttö oli lähes tasoissa.
- Enemmistö oli ulkoistanut **siivouspalvelut** (11/13). Vain kaksi käytti siivouksessa omaa henkilökuntaa.

8.9.2 Sidosryhmät ja alueellinen vaikutus

Tuotantotoimistot: Vastaajat käyttivät parhaimmillaan vuoden aikana jopa 25:n ohjelmatoimiston palveluja. Kaikilla oli kuitenkin yhteistyötä vähintään kolmen eri ohjelmatoimiston kanssa. Mediaani asettui 11 toimiston kohdille osoittaen, että ohjelmatoimistot ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita rock-klubien liiton jäsenille.

Tekniikan toimittajat: Kaikki vastaajat käyttivät jonkin tekniikan toimittajan palveluita. Parhaillaan eri tekniikan toimittajia oli asiakkaana jopa 10. Yhteistyötä tehtiin kes-

kimäärin 2–3 toimittajan kanssa.

Media: Eri medioita, kuten lehtiä, nettisivustoja ja radiokanavia käytettiin keskimäärin 5 tai 6 per vastaaja. Parhaimmillaan vastaaja hyödynsi jopa kymmentä eri kanavaa.

Hotellit ja ravintolat: Useimmiten vastaajalla oli asiakassuhde kahteen tai kolmeen lähialueella sijaitsevaan hotelliin tai ravintolaan.

Kuljetuspalvelut ja autovuokraamot: Yleensä vastaaja käytti yhtä tiettyä autovuokraamoa tai kuljetuspalvelua. Muutama vastaaja käytti useampaa kuljetuspalveluita tarjoavaa yritystä.

Kirjapainot: Vastaajilla oli keskimäärin kaksi kirjapainoa yhteistyökumppanina.

Palveluiden paikallisuus: Vastaajien mukaan keskiarvona 96,5 % sidosryhmistä on kotimaisia paikallisia toimijoita. Tulos kertoo, että Suomen rock-klubien liitto ry suosii kotimaisia tuotteita ja palveluita ja saa selkeästi synergiaetua samalla alueella toimivista palveluntarjoajista. Samalla jäsenillä on myös työllistävä vaikutus oman alueensa muihin toimijoihin.

8.10 Tulevaisuuden avaimet

Tulevaisuuden haasteina nähdään mielikuvituksettomuus, paikalleen jämähtäminen, kulujen kasvaminen ja nuorison menettäminen elävän musiikin konserteista. Tilanteen parantamiseksi on kuitenkin tehtävissä monenlaisia toimenpiteitä. Nojaamalla monipuoliseen ja laadukkaaseen ohjelmaan, kehittämällä uudenlaisia konsepteja ja parantamalla asiakkaalle suunnattua palvelukokonaisuutta päästään pitkälle. Toimijoiden tulee olla ajan hermoilla uusien trendien ja markkinointikanavien haltuunotos-

sa. Nykypäivän asiakkaille ei riitä enää pitkään alalla vallinnut ”bändi + DJ + tuoppi” -konsepti vaan tapahtumista halutaan isoja ja tarkemmin kohdennettuja.

Toiminnan luonne menee enemmän sellaiseksi, että joka viikko pitäisi työstää eri kohderyhmille isompia tapahtumia, nämä kiinnostaa, perinteiset bändi/dj vetää ja kalja virtaa ei enää riitä. Tämä sekä hyvä että huono asia. (Yksi kyselyn vastaaja 2015.)

Vastaajat saivat kyselyssä kertoa näkemyksiään alan mahdollisuuksista, tulevaisuuden trendeistä sekä haasteista ja uhkakuvista. Näiden pohjalta kokosin klubikentän tulevaisuuden SWOT-analyysin (Kuvio 12).

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
Kiinnostavat kotimaiset artistit Ravintola Ammattitaito Monipuolinen ja laadukas ohjelma Yhteistyö	Itsensä toistaminen Sokeus uusille kulttuuri-ilmioille Mistä uudet asiakkaat? Suosion kasautuminen muutamille artisteille --> homogeenisyys Alkoholilainsäädäntö Ylitarjonta
MAHDOLLISUUDET	UHAT
Live-kulttuurin muutos ja kehittyminen Alan sisäisen yhteistyön kehittäminen Uusien konseptien kehittäminen Markkinoinnin monipuolistuminen Uudet kasvavat trendit Tilojen vuokraus Ravintolapalveluiden kehittäminen Palvelukokonaisuuden kehittäminen Uusien asiakasryhmien löytäminen	Mielikuvituksettomuus eri konseptien suhteen Markkinoinnin monipuolistuminen Kulttuurin muutos, live ei kiinnosta Yhteistyön puute Nuorison mukaan saaminen Kustannusten kasvu

KUVIO 12: Klubikentän tulevaisuuden SWOT-analyysi.

8.11 Suomen rock-klubien liitto ry Teoston näkökulmasta

Teostolle ilmoitettiin vuonna 2014 koko Suomen alueelta yhteensä 58 506 keikkaa ja 52 557 tapahtumaa. Keikalla tarkoitetaan yhden bändin tai artistin esiintymistä ja tapahtuma taas voi sisältää yhden tai useamman keikan. Alla on esitelty Teostolle ilmoitettujen määrien vertailua Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubien, eri kaupunkien, maakuntien ja koko Suomen lukujen suhteen.

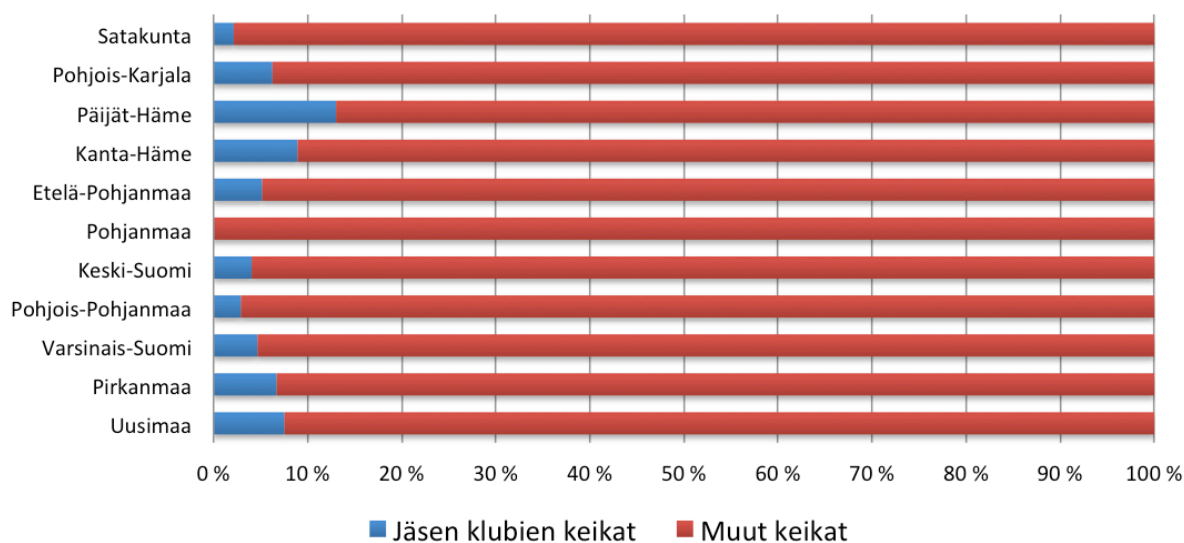
Teostolle ilmoitettuja keikkoja Suomen rock-klubien liitto ry:n osalta yhteensä 2765, osuuden ollessa tällöin koko Suomen keikoista 4,73 % Teostolle ilmoitettuja tapahtumia Suomen rock-klubien liitto ry:n osalta yhteensä 2160, jolloin osuus koko Suomen tapahtumista on 4,11 %

Maakunnat	Keikkoja per maakunta	Jäsen osuus ta	klubien keikois-	Tapahtumia per maakunta	Jäsen osuus tumista	klubien tapah-
Uusimaa	15 333	7,5 %		13 876	6,6 %	
Pirkanmaa	5 938	6,7 %		5 336	5,3 %	
Varsinais-Suomi	4 707	4,7 %		4 208	3,4 %	
Pohjois-Pohjanmaa	3 949	2,9 %		3 599	2,9 %	
Keski-Suomi	3 406	4,1 %		3 044	3,5 %	
Pohjanmaa	1 149	0,0 %		1 080	0,1 %	
Etelä-Pohjanmaa	2 285	5,2 %		1 996	4,2 %	
Kanta-Häme	1545	8,9 %		1379	8,7 %	
Päijät-Häme	1 720	13,0 %		1 531	12,2 %	
Pohjois-Karjala	1 807	6,3 %		1 609	5,4 %	
Satakunta	2 191	2,1 %		1 958	2,2 %	

TAULUKKO 1: Jäsenklubien keikkojen ja tapahtumien osuus maakuntien kokonaistapahtumamäärästä. (Sirppiniemi 2015.) Kts. Liite 2.

Kaupunki	Jäsen klubien osuus kaupungin keikoista	Jäsen klubien osuus kaupungin tapahtumista
Helsinki	11,2 %	8,9 %
Tampere	10,2 %	7,3 %
Turku	9,5 %	6,2 %
Oulu	5,9 %	5,4 %
Jyväskylä	8,0 %	6,2 %
Vaasa	0,0 %	0,1 %
Seinäjoki	14,1 %	9,9 %
Hämeenlinna	17,7 %	15,4 %
Lahti	21,0 %	17,5 %
Joensuu	10,3 %	8,0 %
Pori	5,0 %	4,7 %

TAULUKKO 2: Jäsenklubien tapahtumien ja keikkojen osuus kaupunkien kokonaistarjonnasta. (Sirppiniemi 2015.) Kts. Liite 2.

KUVIO 13: Suomen rock-klubien liitto ry:n osuus keikoista maakunnittain.

Maakunnissa ja kaupungeissa Suomen rock-klubien jäsenet edustavat 1–3 toimijaa. Jäsen klubit edustavat kaupunkien keikoista keskimäärin 5,5 %. Tämä kertoo, että jäsenklubien toiminta näkyy kaupungin ja maakuntatasolla, mutta Suomen rock-klubien liitto ry edustaa pientä ja valikoitunutta joukkoa samankaltaisia toimijoita (Kuvio 13).

9 TULOSTEN YHTEENVETO JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Vuonna 2014 Suomen rock-klubien liitto ry:llä oli 19 jäsentä, joista lisäksi MaRa ry:n jäsenyys oli reilulla puolella. Lähes kaikki tahot toimivat hallinnoimissaan tiloissa, ja yleisin hallinnoinnin suhde oli päävuokralaisuus. Jäsenklubien koot vaihtelivat 150 yleisökapasiteetin tiloista jopa 1100 asiakkaan tiloihin. Konserttien ja tapahtumien lisäksi ainakin puolet jäsenistä järjesti lisäksi muuta elävää musiikkikulttuuria tukevaa toimintaa. Osakeyhtiö oli yleisin yritysmuoto.

Vuonna 2014 Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet järjestivät yhteensä lähes 4500 tapahtumaa, joista lähes 60 % oli elävän musiikin konsertteja. Alaikäisille sallittuja tapahtumia oli kaikista tapahtumista alle 10 %. Suurin osa toimijoista tuotti tapahtumiaan sekä itse että yhteistyössä muiden kanssa. Näin Suomen rock-klubien liitto ry vaikuttaa tuotantoprosessien kehittämiseen vahvistamalla muun muassa hyväksi havaittuja käytänteitä. Suosituimpia konserttien musiikkityylejä olivat rock- ja metal-musiikki, pop ja pop-rock sekä rap.

Lähes kaikki tapahtumat olivat pääsymaksullisia, vain 10 %:iin tapahtumista oli vapaa pääsy. Keskimääräinen lipunhinta kotimaisen artistin keikalle oli 12,85 € ja ulkomaisen artistin konserttiin 18,50 €. Lipuista noin 60 % myytiin ennakoon ja 40 % ovelta. Vuonna 2014 Suomen rock-klubien liitto ry tavoitti toimijoidensa kautta noin 800 000 tapahtumakävijää ja lippuja myytiin noin 770 000 kappaletta.

Artistiestoihin käytettiin vuonna 2014 vajaa 5 miljoonaa euroa, joista kotimaisiin artisteihin kului yli 3 miljoonaa euroa. Keskimääräinen korvaus kotimaiselle pääartistille oli 2200 € ja ulkomaiselle 4900 €. Suurimmalla osalla toimijoista liikevaihto ylitti 600 000 € vuodessa. Tuotosta suurin osa muodostui ravintolamyynnistä ja lippu- tuotoista ja kuluista pääosa koostui sisäänostoista, esiintymispalkkioista sekä henkilöstökuluista.

Klubit työllistivät reilu 300 työntekijää, joista 1/3 oli vakituisia työntekijöitä. Tarvittaessa töihin kutsuttavalla sopimuksella työskenteli silti puolet kaikista työntekijöistä työn luonteen vuoksi. Usea toimija piti yllä vapaaehtoistoimintaa. Tämän lisäksi klubit työllistivät vuoden aikana 4500 muusikkoa sekä muita alan työntekijöitä, kuten valomiehii, ääniteknikkoja sekä paitamyyjiä. Tuotannon henkilöstö, teknikot sekä ravintola-henkilökunta oli pääsääntöisesti omaa, sen sijaan kirjanpito, siivous ja usein myös järjestyksenvalvonta oli ulkoistettua.

Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet käyttivät paikallisten yritysten palveluita ja määristä päätellen suurin osa yhteistyöstä oli vakiintunutta muutamalle toimijalle. Huomioitavaa on, että lähes 97 % sidosryhmistä edusti kotimaisia paikallisia toimijoita.

Tulevaisuuden haasteita ovat uusien konseptien ja ansaintalogiikkojen kehittäminen, paikalleen jämähtämisen estäminen, yhteistyön parantaminen sekä nuorten aktivoiminen takaisin live-musiikkikulttuurin pariin. Tulevaisuudessa tuleekin panostaa yhteistyön mahdollisuuksiin, uusien konseptien ideointiin ja jalostamiseen sekä palvelumuotoiluun. Asiakas tulee huomioida alusta loppuun niin, että sekä ostopäätös että konserttiin osallistuminen koetaan vaivattomaksi, mielekkääksi sekä merkitykselliseksi.

9.1 Ehdotuksia klubitoiminnan kehittämiseksi

Alla esittelen näkemyksiäni klubitoiminnan kehittämiseksi. Näkemykset perustuvat tulosten pohjalta nousseista tarpeista ja mahdollisuuksista, joita peilaan kokemaani yhteiskunnalliseen tilanteeseen tällä hetkellä sekä omaan ammattiosaamiseen ja alan tuntemukseen.

Suomen valtio on tällä hetkellä suuren säästöohjelman kourissa. Valtio leikkaa kulttuurin alalta 21 miljoonaa euroa vuodelta 2016. Vähennys on vuoden 2015 määrära-

hoista jopa 4,5 prosenttia. (YLE uutiset 2015.) Kulttuuri ei ole ainoa ala, johon leikkaukset kohdistuvat vaan säästötoimenpiteitä kohdistuu kaikille elämän alueille. Säästötoimet ja yleinen taloudellinen tilanne heikentävät ihmisten ostovoimaa sekä hankaloittavat rahoitusmalleja. Toisaalta taas kulttuuri näyttelee tärkeää roolia hyvinvoinnin näkökulmasta ja antaa vastapainoa haasteellisille taloudellisille ajoille.

9.2 Oppia innovatiivisesta yritysmaailmasta

Koen, että kulttuurin alan sekä niin ikään klubikentän kannattaisi rohkeammin hyödyntää yritysmaailmasta tuttua start up -ajattelua. Bisnes-mallit koetaan kulttuurin alalla usein vieraina, mutta uudet innovaatiot voivat olla yksinkertaisia ratkaisuja, joilla onnistutaan parantamaan palveluja ja säästämään rahaa. Klubitoimijat voisivat viritellä suhteita start up -yrityksiin ja osallistua rohkeasti mukaan start up -tapahtumiin, joissa mukaan voi tarttua täysin uudenlaisia ideoita ja ajatusmalleja. Uudet verkostot olisivat alalle hyödyksi.

9.3 Palvelukonseptisuunnittelu ja palvelumuotoilu

Asiakas tulee nähdä toiminnan keskiössä. Nykyaikana varsinkin nuoret tietävät mitä haluavat ja osaavat vaatia laatua. Konsertin tai tapahtuman konsepti tulee nähdä kokonaisuutena ihmisen ensimmäisestä tavoittamisesta konsertin jälkeiseen aikaan. Markkinointi, tiedotus, lipunosto, tapahtuma ja sen toimivuus sekä jälkimarkkinointi tulisi olla suunniteltua, niin että se on asiakkaalle helppoa, houkuttelevaa ja merkityksellistä. Ihmiset haluavat elämyksiä. Tarpeet ja toiveet vaihtelevat ja kehittyvät koko ajan. Myös konserttien ja tapahtumien tulee kehittyä asiakkaiden mukana. Palautteen kerääminen, asiakaspaneelit ja yhteistyö palvelukonseptissa olevien tahojen kanssa vie asiaa oikeaan suuntaan.

Nykypäivän trendejä ovat muun muassa osallistavat konseptit sekä yhteisöllisyys. Ihmiset haluavat olla mukana tekemässä. Tästä hyvinä esimerkkeinä ovat muun muassa Ravintolapäivä ja Meillä on unelma -mielenosoitus. Joskus interaktiivisuus voi mennä jopa sisällön edelle. Voisikin siis miettiä, miten tällaista ajattelua voi hyödyntää klubien ohjelmatarjonnassa.

9.4 Verkoston hyödyntäminen ja valtakunnallinen yhteistyö

Suomen rock-klubien liitto ry tarjoaa jo nyt valmiin valtakunnallisen verkoston pienemmille klubitoimijoille. Uusien ideoiden ja konseptien innovointi tulisikin saattaa kaikkien tietoon, niin ettei pyörää tarvitse keksiä aina uudelleen ja uudelleen. Työpaikat tulevaisuuden visioinnille ruokkisivat varmasti kaikkia ajattelemaan uudella tavalla. Suomen rock-klubien liitto ry voisi lanseerata vuosittaisen kehitys- tai suunnittelu-päivän, missä visioida yhdessä tulevaa lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä.

Sponsoritoiminta edusti tulonmuodostuksesta vain 3 %. Lukua kannattaisi ja olisi mahdollista kasvattaa. Yksittäisen alueellisen toimijan sijaan yhteistyökumppania voisi lähteä hakemaan valtakunnallisesti yhteistyössä kaikkien klubien kanssa. Valtakunnallinen näkyvyys kiinnostaa valtakunnallisia toimijoita, ja tällöin toimijat ovat usein myös suurempia. Yhteinen yhteistyömalli säästää lisäksi pienten toimijoiden resursseja. Klubit ympäri maan tavoittavat runsaasti aktiivisia ihmisiä, etenkin nuoria aikuisia. Tämä on varmasti kiinnostava paketti potentiaaliselle yhteistyökumppanille.

9.5 Alaikäiset ja monipuolinen ohjelmisto

Moni toimija oli huolissaan nuorista ja heidän kiinnostuksestaan live-musiikkia ja elävän musiikin konsertteja kohtaan. On huomattu, että nuorten osuus konserttikävijöistä on viime vuosien aikana ollut laskussa. Kuitenkin Suomen rock-klubien liitto ry:n

konserteista vain 9 % oli sallittuja alle 18-vuotiaille. Uskoisin, että niin tässäkin kuin monessa muussakin asiassa toimii kysynnän ja tarjonnan laki. Jos konsertteja ei tarjota, ei niille myöskään synny kysyntää. Klubit voisivatkin miettiä kuinka alaikäisille suunnattujen konserttien määrää saataisiin kasvatettua ja kulurakennetta kevennettyä. Hyvänä lisänä mielestäni voitaisiin suunnitella mitä muuta toimintaa nuorille voisi kohdistaa, joka tukisi live-musiikkikulttuurin harrastamista. Tällaisia voisivat olla musiikkityöpajat, taitelijatapaamiset, kuukausittaiset nuorisokahvilat ja muu nuorisotyö.

Ilmaistapahtumien sekä jazz- ja maailman musiikin konserttien määrää voisi kasvattaa. Vaikka kyseessä on Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenet, niin voisi pohtia olisiko kevyemmälle rytmimusiikille jonkinlaista jalansijaa ohjelmistostrategisesti. Oikeiden yhteistyökumppanien kanssa näiden konserttien tarjonta voisi elävöittää asiakaskuntaa, parantaa live-musiikin saavutettavuutta alueellisesti sekä värittää ohjelmistoa.

9.6 Edunvalvonta ja toimintaedellytykset

Opinnäytetyön tavoitteena oli parantaa edunvalvontaa sekä klubikentän toimintaedellytyksiä. Uskon, että vaikka opinnäyteyö edustaa pienehköä otantaa klubikentästä, konkretisoi se kuitenkin joitain vallitsevia näkemyksiä ja ajatuksia antaen työkaluja edunvalvontaan sekä toimintaedellytysten parantamiseen.

Edunvalvonnan näkökulmasta opinnäytetyön tulosten kautta voidaan osoittaa klubi-toiminnan volyymejä. Merkittävää mielestäni muun muassa on se kuinka monta kävijää klubit tavoittavat vuosittain, paljonko rahaa käytetään kotimaiseen elävään musiikkiin ja millaisia työllistäviä vaikutuksia klubit tarjoavat. Opinnäytetyö osoittaa tämän hetkistä tilannetta, joten tulevaisuudessa siihen voidaan tehdä vertailuja ja osoittaa kuinka ala kehittyy. Merkittävää on myös se, että tämä opinnäytetyö on aiheeseen liittyen ensimmäinen. Aikaisemmin edunvalvonnan välineitä on tarjonnut muut tahot, joiden kenenkään varsinainen tehtävä se ei ole ollut. Opinnäyteyöstä inspiroi-

tuneena tulevaisuus tarjoaa toivottavasti uusia tutkielmia edunvalvonnan tueksi eri näkökulmista. Opinnäytetyön avulla Suomen rock-klubien liitto ry pystyy myös profiloitumaan selkeämmin. Pienet toimijat hukkuvat usein massaan, tämä työ vahvistaa liiton merkitystä nimenomaan pienten toimijoiden äänitorvena. Pienillä toimijoilla on kuitenkin valtakunnallisesti suurta merkitystä.

Edunvalvonta ja toimintaedellytysten parantaminen kulkevat tiukasti käsikädessä. Yksi olennainen seikka toimintaedellytysten parantamisessa on pystyä osoittamaan kehityksen kohteita. Ilman tutkimusta tieto on niin sanottua ”mutu”-tuntumaa, eikä faktapohjaa kyetä uskottavasti esittämään. Opinnäytetyöni tuo esille numeerista dataa. Volyymejä esittämällä pystytään vetoamaan uskottavammin päättäviin elimiin, rahoittajiin sekä poliittiseen kenttään. Opinnäytetyössä tuotiin esille selkeästi myös kehitysehdotuksia, joihin paneutumalla toimintaedellytyksiä voidaan parantaa. Yhteistyön merkitys tuloksissa korostui. Pienten toimijoiden tuleekin tulevaisuudessa puhalttaa voimakkaammin yhteen hiileen. Opinnäytetyö antaa toivottavasti myös ponnien jatkokehittää tilastointia, jolloin alan kehityksen suuntaa pystytään osoittamaan. Tämä takaa myös jatkuvuuden edunvalvontatyölle sekä toimintaedellytysten kehittämiseksi.

10 TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA

Klubikentän tilastointia on odotettu useampi vuosi. Varsinaisena tarpeena olisi kartoittaa koko elävän musiikin klubikenttä valtakunnallisesti, mutta aihe on niin laaja, moninainen ja kattava, että se tarvitsee aikaa, suunnittelua, resursseja ja ohjausta. Tämä opinnäytetyö rajattiin Suomen rock-klubien liitto ry:n jäseniin, mikä antaa näkökulman elävän musiikin vapaaseen kenttään tietystä rajatusta kulmasta.

Arvioni mukaan tutkielma tarjoaa sen tiedon, mitä opinnäytetyöltä tilattiin ja haluttiin. Tunnusluvut on kerätty määrätyltä ajanjaksolta yksiin kansiin. Tuotetulla tiedolla voidaan osoittaa klubien toiminnan volyymia ja merkityksellisyyttä, perustella väitteitä, osoittaa ammattimaisuutta ja tulevaisuudessa tietoon voidaan tehdä vertailua, jolloin

nähdään kuinka ala kehittyi. Tieto suuntaa edunvalvontaa niille sektoreille, joissa työtä tarvitaan. Näitä ovat esimerkiksi anniskeluasiat, alaikäisten huomioiminen asiakkaina, toiminnan taloudellinen kannattavuus ja sen haasteet, rahoitus ja työsuhteiden laatu. Opinnäytetyö antaa myös konkreettisia ehdotuksia, joilla klubikentän toimintaedellytyksiä voidaan parantaa. Uusia maailmaa mullistavia tietolöytöjä tuskin tehtiin, mutta opinnäytetyö tarjoaa työkalun, jolla osoittaa klubien ja liiton merkitystä musiikkialalla, perustella erilaisia tarpeita ja näkökulmia. Tämä työ on se tietopaketti, mille tarve alunperin asetettiin. Olen onnistunut esittelemään vaikeaselkoista musiikkialaa melko kattavasti. Samalla on kiteytynyt Suomen rock-klubien liitto ry:n selkeämpi profiili yhtenä alan osana. Olen myös itse oppinut ymmärtämään musiikkialan rakenteita, toimijoita ja toimintatapoja paremmin.

10.1 Luotettavuus

Suomen rock-klubien liitto ry:ssä on 19 jäsentä. Kun huomioidaan, että VAKA-hankkeen loppuraportin arvion mukaan musiikkiklubeja on valtakunnallisesti 96 kpl, johon päälle lisätään 92 konserttitaloa, näyttäytyy vajaan 20 klubin otos pieneltä. Voidaan oikeastaan puhua näytteestä, sillä havaintoyksiköiden valinta on ollut harkinanvaraista (Ojasalo ym. 2010, 110). Havaintoyksiköiden valinta on ollut perusteltua, sillä työssä on nimenomaan haluttu keskittyä tarkasti rajattuun joukkoon. Näytteen ongelma piilee siinä, että määrällisessä tutkimuksessa perusjoukkoa koskevia yleistyksiä ei voida tehdä (Ojasalo ym. 2010, 110). Opinnäytetyön tulokset eivät siis ole koko klubikenttään yleistettäviä, mutta koska toimintaympäristöt ovat samanlaisia ja kyselyyn saatiin vastauksia melko kattavasti eri alueilta Suomesta, voidaan yleistettäviä oletuksia samankaltaisiin toimijoihin nähden tehdä.

Harmillista oli se, että vastauksia kaikilta jäseniltä ei saatu. Vastaajamäärä jäi 13, mikä on jättänyt työssä tilaa arvioinnille. Arviointi voi antaa oikeansuuntaisia tuloksia, mutta sillä voidaan saada myös vääriä tuloksia. Opinnäytetyössä arvioiden perustana on kuitenkin käytetty mediaanilukuja. Koska vastanneiden ja vastaamatta jättäneiden ryhmät ovat samankaltaisia, voidaan olettaa, että arviot ovat oikeansuuntaisia. Koska

jotkut toimijat olivat toisiinsa nähden kovin erilaisia keskiarvoja oli vaikea käyttää, sillä ääripäiden tulokset vääristävät yleistä linjaa.

Tulosten analyysiä vaikeutti se, että kaikki vastaajat eivät olleet vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Vastaaminen ei ollut pakollista ja se oli tietoinen valinta, sillä haluttiin jättää vastaajan päätettäväksi mihin vastaa ja mihin ei. Vaikka kysely testattiin ja siitä kerättiin palautetta ennen sen lähettämistä, on mahdollista, että vastaajat ovat ymmärtäneet osan kysymyksistä eri tavalla kuin toiset. Useassa kohdassa vastaukset pyydettiin arvioina, joten on vaikea sanoa miten täsmällisen tuloksen arviot kokonaisuudessa antavat. Joidenkin numeeristen vastausten yhteenlaskuun ja vastausten tulkintaan käytettiin Webpropolin lisäksi Excel-taulukko-ohjelmaa. Työ tehtiin manuaalisesti, ja vaikka työssä vaalittiin tarkkuutta ja se tehtiin useampaan kertaan, jää inhimilliselle virheelle aina tilaa.

10.2 Eettisyys

Pienessä vastaajamäärässä piilee pelkona anonymiteetin menettäminen. Kyselylomakkeessa ei edellytetty vastaajan nimeä ja tulosten esittelyssä asiat on pyritty tuomaan esille yleistäen. Näin kunnioitetaan vastaajien anonymiteettiä ja yrityssalaisuuksia. Opinnäyteydessä ei myöskään ole eritelty mitkä tahot kuuluvat vastaajien joukkoon ja ketkä jättivät vastaamatta. Yhtenä tutkimuseettisenä haasteena voi nähdä myös sen, että edustan itse jäsentä työskentelemällä Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenklubissa. Voidaan pohtia johdatteliko työkokemus kysymysten asettelua tai tulosten analyysiä. Olen tietoisesti tehnyt tutkimusta omalla ajallani ja pyrkinyt objektiivisuuteen sekä itseni ulkoistamiseen. Mielestäni seikka on tärkeä tiedostaa, jotta sen aiheuttamat mahdolliset haasteet voidaan minimoida. Olen pyytänyt palautetta eri tahoilta tutkimuksen toteuttamiseen liittyen alusta asti ja hyväksyttänyt toimintani tilaajalla. Koen, että kokemukseni ja karttunut tietotaitoni on ollut eduksi opinnäyteytötä tehdessäni. Tutkimusnäyte, joka syntyi harkinnanvaraisen otannan tuloksena, vaatii aihealueen hyvää tuntemusta (Holopainen & Pulkkinen 2012, 36).

10.3 Toteutukseen liittyviä huomioita ja kehitysideoita

Olen lopputulokseen tyytyväinen. Jos aikaa ja resursseja olisi ollut enemmän, olisin pyrkinyt saamaan vastaukset kaikilta Suomen rock-klubien liitto ry:n jäseniltä. Tällöin tuloksia voisi yleistää voimakkaammin ja numeerinen data olisi tarkempaa. On kuitenkin muistettava, että toiminnan muutokset, konkurssit ja kiireiset ajanjaksot ovat asioita, joihin yksi opiskelija tai tutkija ei voi valitettavasti vaikuttaa. Tärkeää olisi tehdä samankaltainen tutkimus laajemmalla otannalla. Suomen voisi jakaa maantieteellisesti useampaan toiminta-alueeseen, toteuttaa kyselyt näillä ja koota vastauksista yksi laaja raportti, jolla osoittaa koko elävän musiikin vapaan kentän tilaa klubitoimijoiden näkökulmasta.

Opinnäytetyö viritteli mieleen jatkotutkimusaiheita. Ajankohtaisia aiheita olisivat muun muassa markkinointitutkimus sekä uusista konserttikonsepteista tehtävä tapaustutkimus. Tällä hetkellä markkinointi on suuressa murroksessa muuttuvan median myötä. Uudet kanavat ja tavat käyttää mediaa muuttavat perinteisiä tiedonsaantikanavia ja vaikuttavat myös klubien markkinointistrategioihin. Ovatko klubit ajan hermoilla ja millä tavoin ne tavoittavat yleisönsä tehokkaimmin? Tätä teemaa olisi kiinnostava selvittää. Uusia konsepteja peräänkuulutettiin vastauksissa. Olisi mielenkiintoista lähteä yhdessä kehittämään erilaisia musiikkielämyskonsepteja ja kokeilla niitä käytännössä. Näistä caseista saisi aikaan varmasti mielenkiintoisen vertailevan tapaustutkimuksen, jossa tuotaisiin esille eri konseptien toimivuutta ja niiden haasteita.

Jatkossa tärkeintä on kuitenkin jatkaa alan tilastointia ja tiedonkeruuta. Pyrkimyksenä on ollut, että jokin määrätty taho alkaisi tekemään säännöllisempää tiedonkeruuta klubikentästä. Toivotaan, että tähän päästään tulevaisuudessa!

On vain yksi hyvä asia, tieto, ja yksi paha asia, tietämättömyys. (Sokrates)

"Mielikuvitus on tärkeämpää kuin tieto." (Einstein)

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0 (4. uudistettu painos 2011). Riika: Vastapaino.

Culture Tampere Region. Pirkanmaan festivaalien ja kulttuurikohteiden vaikuttavuus 2013. Pirkanmaan Festivaalit ry – Pirfest ry. Tampere.

Fact Sheets 2010. Fact sheets – Luovat alat. Luovan talouden strateginen hanke. Työ- ja elinkeinoministeriö. Tampere: Hermia Oy. Viitattu 20.9.2015.
https://www.tem.fi/files/28595/FactSheets_Luovat_alat_2010-3.pdf

Gramex 2015a. Yleistä. Viitattu 1.10.2015. http://www.gramex.fi/fi/tietoa_gramexistista.

Gramex 2015b. Toimintakertomus 2014. Viitattu 1.10.2015.
http://www.gramex.fi/fi/tietoa_gramexistista/toimintakertomukset.

Holopainen, Martti & Pulkkinen, Pekka 2012. Tilastolliset menetelmät (5. –7. painos). Sanoma Pro Oy: Helsinki.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2015. Humak Wiki. Viitattu 2.10.2015.
<https://wiki.humak.fi/#>

Karjalainen, Anne & Ronkainen, Suvi 2008. Sähköä Kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Lapin yliopisto. Rovaniemi.

Katajavirta, Marja & Kortesuoma, Arja & Rumpunen, Sami & Tuuri, Hannu 2012. Etelä-Pohjanmaan kesätahtumat 2012 - kävijäprofiili, kävijätyytyväisyys ja aluetaloudellinen vaikuttavuus. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Markkinatutkimuspalvelut.

Koivisto, Juha & Luonila, Mervi 2015. Musiikkialan talous Suomessa 2014. Tunnuks-lukuja ja tutkimuksia 10. Taideyliopiston Sibelius-akatemia. Music Finland: Helsinki. Tulostettu 17.11.2015.

Kulttuuritilasto 2007. 2009. Tilastokeskus. Helsinki: Tilastokeskus.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa 2015. MaRa. Viitattu 21.9.2015.
<http://www.mara.fi/mara>

Musiikin edistämisseätiö 2015a. Elävän musiikin tuki. Viitattu 1.10.2015.
http://www.musiikinedistamissaatio.fi/fi/tukimuodot/elavan_musiikin_tuki.

Musiikin edistämisseätiö 2015b. MESsin tukitoiminta 2014. Viitattu 2.10.2015.
http://www.musiikinedistamissaatio.fi/fi/tukitoiminta_2014.

Musiikin edistämisseätiö 2015c. Musiikin edistämisseätiö MES. Viitattu 1.10.2015.
<http://www.musiikinedistamissaatio.fi/>.

Music Finland 2015. FAQ. Viitattu 29.9.2015. <http://musicfinland.fi/fi/info/>

Music Finland – Strategia. Viitattu 29.9.2015.
http://issuu.com/musicfinland/docs/mf_strategia_2012_hires_a?e=8388350/4212800

Nieminen, Mika 2010. Pääkaupunkiseudun elävän musiikin vapaan kentän nykytila-analyysi ja konserttipalvelutuotteen kehittämiskohteet. Laurea-ammattikorkeakoulu. Leppävaara. Opinnäytetyö.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan (1.-2. painos). WSOYpro oy. Helsinki.

Oskala, Hannu 2015. Kulttuuripolitiikka pysyvyydestä muutokseen. Hannu Oskalan blogikirjoitus 22.2.2015. Viitattu 22.9.2015.

<http://hannuoskala.fi/2015/02/kulttuuripolitiikka-pysyvyydesta-muutokseen/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013. Tiedote 4.11.2013. Ministeriö päätti kulttuurilaitosten valtionosuuksista. Viitattu 22.9.2015.

http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2013/11/kulttuurilaitosten_vosit_2014.html?lang=fi&extra_locale=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. Kulttuurin hallinto ja toimijat. Viitattu 18.9.2015.

http://www.minedu.fi/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/kulttuurin_hallinto_ja_toimijat/?lang=fi.

Orkestereiden laskennalliset henkilötyövuodet 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 22.9.2015.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/avustukset/teattereiden_ja_orkestereiden_vosit/Orkesterit_hvt_2014.pdf

Paananen, Jonna 2015. Rock-klubien Liitto ry:n hallitus - Opinnäytetyötutkielmasta. E-mail jonna@jelmunet.net 10.9.2015.

Pohjois-Karjalan musiikkiala 2013. Selvitys Pohjois-Karjalan musiikkialan nykytilanteesta, alan toimijoista ja verkostoista sekä aluetaloudellisesta vaikuttavuudesta. Musiikkialan klusteri -hanke. Joensuun Popmuusikot ry. Joensuu.

Rinne, Samppa 2015. Rock-klubien Liitto ry:n hallitus - Opinnäytetyötutkielmasta. E-mail Samppa.Rinne@sibeliustalo.fi 14.9.2015.

Rytmimusiikkivisio 2010. 2005. Viitattu 22.9.2015.

<http://www.rytmimusiikki2010.fi/dokumentit/rytmimusiikki2010-visio.pdf>

Saarela, Annamajja 2011. Nyt on musiikin vapaan kentän vuoro! Valtakunnallisen klubi- ja aluekiertuehanke VAKAn loppuraportti. Viitattu 22.9.2015.

http://musicfinland.fi/fi/media/dokumentit/2011_VAKA_Loppuraportti.pdf

Sirppiniemi, Ano 2015. Teostolta materiaalia klubikyselyn taustalle - Tutkimus Suomen rock-klubien liitolle. E-mail ano.sirppiniemi@teosto.fi 7.10.2015

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry 2015. Tehtävät ja säännöt. Viitattu 21.9.2015.
<http://ohjelmatoimistot.fi/tehtävä-ja-säännöt>.

Suomen rock-klubien liitto ry 2010a. Perustamispöytäkirja 19.3.2010. Seinäjoki.

Suomen rock-klubien liitto ry 2010b. Yhdistyksen säännöt.

Suomen rock-klubien liitto ry 2015. Facebook –sivut. Tietoja. Viitattu 18.9.2015.
https://www.facebook.com/klubiliitto/info/?tab=page_info

Taiteen edistämiskeskus 2015a. Alueelliset taidetoimikunnat. Viitattu 18.9.2015.
<http://www.taike.fi/alueelliset-taidetoimikunnat>.

Taiteen edistämiskeskus 2015b. Musiikkitoimikunta. Viitattu 18.9.2015.
<http://www.taike.fi/fi/web/musiikki/musiikkitoimikunta>.

Teosto 2015a. Edunvalvonta. Viitattu 1.10.2015.
<http://www.teosto.fi/teosto/toiminta/edunvalvonta>.

Teosto 2015b. Tekijänoikeus. Viitattu 1.10.2015.
<http://www.teosto.fi/teosto/toiminta/tekijanoikeus>

Teosto 2015c. Teosto. Viitattu 1.10.2015. <https://www.teosto.fi/teosto>

Teosto 2015d. Tutkimustoiminta. Viitattu 1.10.2015.
<http://www.teosto.fi/teosto/tutkimus>.

Teosto 2015e. Vuosikertomus 2014. Viitattu 1.10.2015.
<http://www.teosto.fi/vuosikertomus-2014>

Tolppanen, Eero 2013. Musiikkialan talous Suomessa 2012. Tunnuslukuja ja tutkimuksia 4. Elements Music. Music Finland. Helsinki.

Tolppanen, Eero 2014. Musiikkialan talous Suomessa 2013. Tunnuslukuja ja tutkimuksia 7. Music Finland. Helsinki. Tulostettu 18.9.2015.

Tolppanen, Eero & Tuomainen, Tommi 2012. Musiikkialan talous Suomessa 2011. Tunnuslukuja ja Tutkimuksia 2. Elements Music. Music Finland. Helsinki.

Tolvanen, Hannu 2012. Tilastojen sinfoniaa - musiikkielämä numeroina. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 14 /2012. Helsinki. Tulostettu 17.9.2015.

Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina. Opetusministeriön julkaisuja 2009:57. Opetusministeriö. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Viitattu 17.9.2015.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm57.pdf?lang=fi>

Vaiste, Sanna-Mari 2010. Kulttuurialojen aluetaloudellinen merkitys Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Kansantaloustiede. Pro gradu -tutkielma.

YLE Uutiset 2015. Kulttuuri. Teattereiden, orkestereiden ja museoiden säästöpainheet jatkuvat – esitykset ja vierailut vähenevät. Viitattu 13.11.2015.

http://yle.fi/uutiset/teattereiden_orkestereiden_ja_museoiden_saastopaineet_jatkuvat__esitykset_ja_vierailut_vahenevat/8337007.

LIITTEET

Liite 1. Teoston elävän musiikin data Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsenistä 2014.

Kaikki Teostolle ilmoitetut elävän musiikin tapahtumat. Keikka= yksittäisen bändin tai artistin esiintyminen. Yksi tapahtuma voi sisältää monta keikkaa. Tapahtuma= sisältää yhden tai useampia keikkoja (esim. klubi-ilta tai festivaali on yksi tapahtuma).

SUOMEN ROCK-KLUBIEN LIITTO RY:n Jäsenet	Keikat 2014	Keikat/kaup unki	Klubin osuus keikoista	Tapahtum at 2014	Tapahtum at/kaupu nki	Klubin osuus tapahtu mista
45 Special (Oulu)	115	1962	5,9 %	106	1756	6,0 %
Bar Kino (Pori)	47	945	5,0 %	44	833	5,3 %
Bar Loose (Helsinki)	338	10275	3,3 %	267	9223	2,9 %
Finlandia klubi (Lahti)	37	1068	3,5 %	25	949	2,6 %
House of Rock (Kouvola)	99	1112	8,9 %	87	1026	8,5 %
Kerubi (Joensuu)	113	1092	10,3 %	87	936	9,3 %
Klubi (Tampere) Huom! Teoston luvut sis. Klubi + Pakkahuone (ei tietoja erikseen)	262	3892	6,7 %	173	3518	4,9 %
Klubi (Turku)	220	2306	9,5 %	142	2000	7,1 %
Korjaamo (Helsinki) (Vaunusali + Vintti)	107	10275	1,0 %	84	9223	0,9 %
Lahen Elmu Ry (Lahti) Teosto: keikat tilastoitu esityspaikan mukaan (voi sisältyä esim. Torven, Finlandian ym. lukuihin), tapahtumia joissa Lahen Elmu järjestäjänä on 2kpl	0	1068	0,0 %	2	949	0,2 %
Lutakko (Jyväskylä)	138	1730	8,0 %	108	1565	6,9 %
Nosturi (Helsinki)	115	10275	1,1 %	86	9223	0,9 %
On the Rocks (Helsinki)	291	10275	2,8 %	232	9223	2,5 %
Rytmikorjaamo (Seinäjoki)	118	839	14,1 %	83	683	12,2 %
Suisto klubi (Hämeenlinna)	138	779	17,7 %	120	702	17,1 %
Tavastia (Helsinki)	304	10275	3,0 %	241	9223	2,6 %
Vasta-virta (Tampere)	136	3892	3,5 %	110	3518	3,1 %
Ravintola Torvi (Lahti)	187	1068	17,5 %	162	949	17,1 %
Volume Ry (Vaasa) Teosto: keikat tilastoitu esityspaikan mukaan, tapahtumia joissa Volume Ry on järjestäjänä on 1kpl	0	710	0,0 %	1	668	0,1 %
YHTEENSÄ	2765			2160		

Rock-klubien liiton jäsenten osuus keikoista ja tapahtumista kaupungeittain 2014:

Helsinki	1155	10275	11,2 %	910	10275	8,9 %
Tampere	398	3892	10,2 %	283	3892	7,3 %
Turku	220	2306	9,5 %	142	2306	6,2 %
Oulu	115	1962	5,9 %	106	1962	5,4 %
Jyväskylä	138	1730	8,0 %	108	1730	6,2 %
Vaasa	0	710	0,0 %	1	710	0,1 %
Seinäjoki	118	839	14,1 %	83	839	9,9 %
Hämeenlinna	138	779	17,7 %	120	779	15,4 %
Lahti	224	1068	21,0 %	187	1068	17,5 %
Joensuu	113	1092	10,3 %	87	1092	8,0 %
Pori	47	945	5,0 %	44	945	4,7 %

Rock-klubien liiton jäsenten osuus keikoista ja tapahtumista maakunnittain 2014:	Keikat (kaupungit)	Maakunta	Keikat (maakunnat)	Keikat (Kaupungit/maakunnat)	Tapahtumat (kaupungit)	Maakunta	Tapahtumat (maakunnat)	Tapahtumat (Kaupungit/maakunnat)
Helsinki	1155	Uusimaa	15 333	7,5 %	910	Uusimaa	13 876	6,6 %
Tampere	398	Pirkanmaa	5 938	6,7 %	283	Pirkanmaa	5 336	5,3 %
Turku	220	Varsinais-Suomi	4 707	4,7 %	142	Varsinais-Suomi	4 208	3,4 %
Oulu	115	Pohjois-Pohjanmaa	3 949	2,9 %	106	Pohjois-Pohjanmaa	3 599	2,9 %
Jyväskylä	138	Keski-Suomi	3 406	4,1 %	108	Keski-Suomi	3 044	3,5 %
Vaasa	0	Pohjanmaa	1 149	0,0 %	1	Pohjanmaa	1 080	0,1 %
Seinäjoki	118	Etelä-Pohjanmaa	2 285	5,2 %	83	Etelä-Pohjanmaa	1 996	4,2 %
Hämeenlinna	138	Kanta-Häme	1 545	8,9 %	120	Kanta-Häme	1 379	8,7 %
Lahti	224	Päijät-Häme	1 720	13,0 %	187	Päijät-Häme	1 531	12,2 %
Joensuu	113	Pohjois-Karjala	1 807	6,3 %	87	Pohjois-Karjala	1 609	5,4 %
Pori	47	Satakunta	2 191	2,1 %	44	Satakunta	1 958	2,2 %

Rock-klubien liiton jäsenten osuus keikoista ja tapahtumista /koko maa 2014:

Rock-klubien liiton jäsenet	2765	2160
Koko Suomi	58506	52557
Rock-klubien liiton jäsenten keikkojen osuus	4,73 %	4,11 %

Liite 2. Kyselylomake

SUOMEN ROCK-KLUBIEN LIITTO RY

Jäsenten tunnusluvut 2014

Perustietoja jäsenestä

1. 1. Suomen rock-klubien liitto ry:n jäsen

(Vastaus on vapaaehtoinen. Nimeä ei julkaista tuloksia esiteltäessä. Se helpottaa ainoastaan tiedon käsittelyä analysointivaiheessa.)

2. Maantieteellinen sijainti

- ☐ Ahvenanmaan maakunta
- ☐ Etelä-Karjala
- ☐ Etelä-Pohjanmaa
- ☐ Etelä-Savo
- ☐ Kainuu
- ☐ Kanta-Häme
- ☐ Keski-Pohjanmaa
- ☐ Keski-Suomi
- ☐ Kymenlaakso
- ☐ Lappi
- ☐ Päijät-Häme
- ☐ Pirkanmaa
- ☐ Pohjanmaa
- ☐ Pohjois-Karjala
- ☐ Pohjois-Pohjanmaa
- ☐ Pohjois-Savo
- ☐ Satakunta
- ☐ Uusimaa
- ☐ Varsinais-Suomi

3. Yhtiömuoto

- ☐ Osakeyhtiö
 - ☐ Osuuskunta
 - ☐ Toiminimi
 - ☐ Yhdistys
 - ☐ Jokin muu, mikä
 - ☐
-

4. Esiintymistila

- ☐ Kyllä, jäsenellä on oma tila
 - ☐ Ei, jäsen järjestää tapahtumia muiden tiloissa
 - ☐ Sekä että. Esimerkki:
 - ☐
-

5. Tarkennusta tilasta

- ☐ Ei omaa tilaa
- ☐ Esiintymistila on yksi selkeä tila (mahdollisesti skaalattavissa isommaksi/pienemmäksi)

- ☐ Kiinteistössä on useampi selkeästi itsenäisesti toimiva tila esim. eri nimillä toimivat tilat.
 - ☐ **Montako?**
-

- ☐ Jotain muuta?
 - ☐
-

6. Esiintymistilan hallinnointi

- ☐ Jäsen omistaa kiinteistön
 - ☐ Jäsen on vuokralaisena kaupungin/kunnan omistamassa kiinteistössä
 - ☐ Jäsen on vuokralaisena yksityisessä omistuksessa olevassa kiinteistössä
 - ☐ Jokin muu, mikä?
 - ☐
-

7. Klubin maksimikapasiteetti

(Mikäli klubilla on useampi tila, antakaa vastaus koko talon kokonaismaksimikapasiteettina. Mikäli ei omaa tilaa, vastaus 0)

Kapasiteetti max. _____

8. Järjestääkö jäsen tapahtumien lisäksi jotain muuta elävää musiikkia ja elävää musiikkikulttuuria tukevaa toimintaa?

(esim. koulutusta, vapaaehtoistoimintaa, treenikämpätoimintaa jne.)

☐ En osaa sanoa

☐ Ei, järjestämme ainoastaan konsertteja ja tapahtumia

☐ Kyllä, mitä?

☐

9. Kuuluuko jäsen johonkin alla olevista alan organisaatioista

☐ Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry

☐ Suomen rockfestivaalien liitto Surf ry

☐ Suomen sinfoniaorkesterit ry

☐ Suomen kulttuuritalot ry

☐ Finland Festivals ry

10. Voit vapaasti täsmentää esimerkiksi esiintymistilaan tai toimintamuotoon liittyviä seikkoja.

Kysymyksiä tapahtumien määrästä, luonteesta, genreistä sekä lipunmyynnistä.

11. Tapahtumien määrät vuonna 2014

(kappalemäärät)

Tapahtumat yhteensä

Elävän musiikin konsertit

Muut kulttuuritapahtumat (teatteri, stand up jne.) _____
 Yksityistilaisuudet _____
 Alaikäisille sallittujen tapahtuminen määrä _____

12. Tapahtumien tuotanto (%)

(Pyritteään siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Itse tuotetun ohjelman määrä (%) _____
 Ostettu ohjelma (%) (ohjelmatoimistot, ulkoiset yhdistykset..) _____

13. Konserttien genret prosentteina vuonna 2014 (%)

(Oma arvio genrejakautumisesta. Pyritteään siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Rock/ Metal (%) _____
 Pop/ pop-rock/ indie (%) _____
 Rap (%) _____
 Elektorinen musiikki/ dj-artisti (%) _____
 Iskelmä/ tanssimusiikki (%) _____
 Jazz (%) _____
 Maailman musiikki (%) _____
 Lasten musiikki (%) _____
 Muu (%) _____

14. Tapahtumien luonne (%)

(Millainen on pääsylipullisten ja vapaapääsyisten tapahtumien suhde. Pyritteään siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Pääsylipullisten tapahtumien määrä (%) _____
 Vapaapääsyisten tapahtumien määrä (%) _____

15. Lipun hinnan keskiarvo (€)

Kotimaisten artistien konserteissa _____
 Ulkomaisten artistien konserteissa _____

Artistit ja artistipalkkiot

16. Artistiostojen määrä vuonna 2014 (kpl)

Esiintyneiden artistien/bändien määrä yhteensä _____

Kotimaisten artistien määrä (pääartistit) _____

Ulkomaisten artistien määrä (pääartistit) _____

Lämpärībändien määrä _____

17. Artistiostoihin käytetty raha euroina vuonna 2014 (€)

(Arvio artistiostoihin käytetystä rahasta koko vuoden aikana)

Kotimaiset artistit (pääartistit) yht. _____

Ulkomaiset artistit (pääartistit) yht. _____

Lämpärit yht. _____

18. Artistipalkkioiden keskiarvo euroina vuonna 2014 (€)

(Keskiarvo artistille/bändille maksetusta palkkiosta)

Kotimainen pääartisti _____

Ulkomainen pääartisti _____

Lämpäri _____

Kävijämäärät ja lipunmyynti

19. Kävijämäärät & lipunmyynti vuonna 2014

(kappalemäärät)

Elävän musiikin konsertteihin myytyjen lippujen määrä _____

Vapaapääsyisiin konsertteihin osallistuiden ihmisten määrä _____

vuonna 2014 (arvio)

Muihin kulttuuritapahtumiin osallistuneiden asiakkaiden määrä _____

(teatteri, stand up, messut jne.)

20. Ennakkolipunmyynti & ovilipunmyynti (Arvio %)

(Pyytetään siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Ennakkoon myytiin lipuista (%) _____

Ovelta myytiin lipuista (%) _____

21. Kolme myydyintä genreä vuodelta 2014

☐ Rock/ Metal

- ☐ Pop/ pop-rock/ indie
- ☐ Rap
- ☐ Elektorinen musiikki/ dj-artisti
- ☐ Iskelmä/ tanssimusiikki
- ☐ Jazz
- ☐ Maailman musiikki
- ☐ Lasten musiikki
- ☐ Muu

Talouteen liittyviä kysymyksiä

22. Liikevaihto vuonna 2014

- ☐ Alle 50 000€
- ☐ 50 001 - 100 000€
- ☐ 100 001 - 150 000€
- ☐ 150 001 - 200 000€
- ☐ 200 001 - 400 000€
- ☐ 400 001 - 600 000€
- ☐ 600 001 - 1 000 000€
- ☐ Yli 1 000 000
- ☐ En halua vastata

23. Pyörittääkö jäsen omaa ravintola- ja/tai anniskelutoimintaa?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Tiloissa toimii ulkoistettu ravintolatoimija

24. Arvio asiakkaan keskiostoksesta ravintolassa tapahtuman aikana (€)

€ _____

25. Tuottojen muodostuminen vuonna 2014 (%)

(Miten vuoden 2014 tuotto muodostui. Vastaukset vain numeroina. Pyrittehän siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Lipunmyynti (%) _____

Avustukset (%) _____

Ravintolamyyni (%) _____

Vuokratuotot (%) _____

Sponsoriyhteistyö (%) _____

Muu (%) _____

26. Voit vapaasti täsmentää tuottojen muodostumista

27. Kulujen jakautuminen vuonna 2014 (%)

(Miten vuoden 2014 kulut muodostuivat. Vastaukset vain numeroina. Pyrittehän siihen, että vastaukset muodostavat yhteensä 100%)

Esiintymispalkkiot (%) _____

Muut ohjelmakulut (%) _____

Oma henkilöstö (%) _____

Ulkoistettu henkilöstö (%) _____

Tilavuokrat (%) _____

Hallintokulut (%) _____

Muu (%) _____

28. Voit vapaasti täsmentää kulujen jakautumista

Jäsenen/ klubin työllistävyyttä tarkastelevia kysymyksiä

29. Työllistävyytilanne

- ☐ Jäsen/ klubi pyörii täysin vapaaehtoisvoimin (ei palkkaa saavia työntekijöitä)
- ☐ Jäsenellä/ klubilla on palkkaa saavia työntekijöitä

30. Klubin henkilöstö vuonna 2014 (henkilötyövuosina)

Työntekijämäärä yhteensä

Kokoaikaiset vakituiset työntekijät

Määräaikaiset kokoaikaiset työntekijät

Osa-aikaiset työntekijät

Tarvittaessa töihin kutsuttavat / tuntiperusteisesti palkkansa saavat

Talkoolaisten määrä

31. Voit vapaasti täsmentää henkilöstöön liittyviä seikkoja

32. Oma henkilöstö & ostopalvelut

(Tilanne pääsääntöisesti, yksittäisiä sijaisia ei huomioida)

Omaa henkilökuntaa Ulkoistettu ostopalvelut

Tuotanto	☐	☐
Taloudenpito, hallinto (kirjanpito, palkat..)	☐	☐
Tekninen henkilökunta	☐	☐
Ravintolahenkilökunta	☐	☐
Järjestyksenvalvonta	☐	☐
Siivous	☐	☐

**33. Montako harjoittelijaa työllistitte (myös palkaton) vuoden 2014 aikana?
Minkä asteen oppilaitoksesta?**

34. Muut sidosryhmät

(Montako **ERI** asiakasta, esim. 7 eri ohjelmatoimistoa)

Ohjelmatoimistot

Tekniikan toimittajat

Media (esim. musiikkilehdet, radiot, nettimediat)

Hotellit

Ravintolat

Kuljetuspalvelut

Autovuokraamot

Painofirmat

**Kuinka monta prosenttia käyttämistänne ulkoisista toimi-
joista edusti kotimaisia/paikallisia yrityksiä**

%

Tulevaisuuden näkymiä

35. Mitkä näette tällä hetkellä oman toimintanne suurimpina mahdollisuuksina tai kannattavimpina kokeiluina?

(Kasvavat trendit, asiakkaiden käyttäytymiskulttuuri, tapahtumien luonne jne.)

36. Mitkä ovat omasta näkökulmastanne tämän hetken suurimmat haasteet/ uhkat?

37. VAPAA SANA

Huomioitavaa, jäikö jokin näkökulma puuttumaan, palautetta lomakkeesta, risuja ja ruusuja..

(Sivu 0 / 7)